

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ РАЖАЊ

ИЗВЕШТАЈ О
СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

ИНФОПЛАН

Руководилац израде:
Марија Орлић
Пољаковић,
дипл.пр.планер

Директор:
Владан Ђорђевић

„ИНФОПЛАН“ Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ – Краља Петра
Првог 29, 34300 Аранђеловац, телефон/факс 034/720-081 /
720-082, e-mail:urbanizam@infoplan.rs

12084

ISO 9001:2008
SRPS ISO 9001:2008

2015. година

ПРЕДМЕТ: **ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА
ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НАРУЧИЛАЦ: **ОПШТИНА РАЖАЊ**

ОБРАЋИВАЧ: **"ИНФОПЛАН", д.о.о. за планирање, пројектовање,
АОП и инжењеринг, Аранђеловац**
34 300 Аранђеловац, Краља Петра I, бр. 29
телефон 034/720-081 и 720-082, факс 720-082,
e-mail: urbanizam@infoplan.rs

РУКОВОДИЛАЦ
ИЗРАДЕ: **МАРИЈА ОРЛИЋ ПОЉАКОВИЋ, дипл.пр.планер**

РАДНИ ТИМ: Данијела Карашићевић, дипл.инж.арх.
Сања Срећковић, дипл.инж.арх.
Наташа Миливојевић дипл. инж.грађ.
Гордана Ковачевић, дипл.инж.арх.
Бобан Панић, дипл.инж.грађ.
Горан Каралић, дипл.инж.арх.
Милица Савић, дипл.инж.арх.
Драгана Стојиловић, дипл.инж.арх.
Јадранка Каралић, дипл.инж.арх.

САРАДНИЦИ Александар Гавриловић, дипл.инж.грађ.
Милорад Добричић, дипл.инж.ел.
Владимир Луковић, дипл.маш.инж.

**ДИРЕКТОР
ВЛАДАН ЂОРЂЕВИЋ**

САДРЖАЈ

Увод.....	1
1.0. Полазне основе стратешке процене утицаја.....	3
1.1. Преглед садржаја Плана генералне регулације насеља Витошевац.....	5
1.2. Карактеристике и циљеви Плана	8
1.2.1. Опис границе Плана генералне регулације.....	8
1.2.2. Постојећа и планирана намена површина.....	10
1.2.3. Циљеви Плана генералне регулације.....	12
1.3. Хијерархијски однос са другим плановима-планска усклађеност.....	12
1.3.1. Планови вишег реда од значаја за План генералне регулације насеља Витошевац.....	13
1.4. Преглед карактеристика и оцена стања животне средине на подручју Плана.....	19
1.4.1. Природне карактеристике општине Ражањ и насеља Витошевац.....	19
1.4.2. Створене карактеристике.....	21
1.4.3. Стање квалитета животне средине.....	22
1.5. Карактеристике животне средине простора који може бити изложен негативном утицају уз разматрања питања и проблеми угрожавања и заштите животне средине	23
1.6. Резултати консултација са заинтересованим органима и организацијама.....	26
2.0. Општи и посебни циљеви стратешке процене утицаја и избор индикатора.....	27
2.1. Општи и посебни циљеви стратешке процене.....	27
2.2. Индикатори стратешке процене.....	28
3.0. Процена могућих утицаја Плана на животну средину.....	32
3.1. Процена утицаја на животну средину и поређење варијантних решења.....	32
3.2. Разлози за избор најповољнијег варијантног решења.....	34
3.3. Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења.....	36
3.4. Мере за ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину.....	44
4.0. Смернице за ниже хијерархијске нивое.....	51
5.0. Програм праћења стања животне средине у поступку спровођења Плана.....	52
5.1. Индикатори праћења стања.....	53
5.2. Права и обавезе надлежних органа и поступање у случају неочекиваних негативних утицаја.....	54
6.0. Методологија стратешке процене утицаја на животну средину и тешкоће при изради стратешке процене утицаја на животну средину.....	56
7.0. Приказ начина одлучивања за избор предложеног Плана	58
8.0. Закључци стратешке процене утицаја.....	58

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела бр. 1: Биланс површина по намени.....	11
Табела бр. 2.- Општа питања и проблеми заштите животне средине у Плану.....	24
Табела бр. 3: Посебни циљеви са избором индикатора.....	29
Табела бр. 4.- Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује).....	33
Табела бр. 5. - Вредновање карактеристика утицаја.....	36
Табела бр. 6. - Матрица процене утицаја.....	38
Табела бр. 7.- Граничне вредности индикатора буке* на отвореном простору ниво буке у dB(A).....	47
Табела бр. 8.- Препоруке за асеизмичну градњу.....	49
Табела бр.9.- Индикатори праћења стања животне средине.....	53

.

УВОД

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину представља саставни део документације која се прилаже уз план или програм надлежном органу. Израда Стратешке процене утицаја на животну средину се одвија у 3 фазе. Прва фаза представља доношење Одлуке о потреби израде Стратешке процене утицаја на животну средину, након чега се приступа њеној изради а након тога следи трећа фаза, фаза давања сагласности на Извештај. Носилац израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину је ИНФОПЛАН д.о.о. из Аранђеловца, на основу Одлуке о изради Плана генералне регулације насеља Витошевац, бр 110-38/13-12 од 14.03.2013. год. чији је саставни део Одлука о изради стратешке процене утицаја на животну средину. Процедура израде Извештаја прати процедуру доношења Плана генералне регулације, што пружа могућност ефикаснијег утицаја на планско решење и благовременог достављања евентуалних примедби у циљу унапређења и заштите животне средине.

Стратешка процена утицаја планова на животну средину ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планова и програма.

Правни основ за обављање стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину предметног Плана детаљне регулације (даље: Извештај о стратешкој процени) налази се у:

- одредбама члана 5. став 1., Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину којима је прописан предмет стратешке процене и утврђена обавеза вршења стратешке процене за урбанистичке планове;
- одредбама члана 9. ст. 1. и 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, којима је утврђено да Одлуку о изради стратешке процене утицаја доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација, као и да Одлука чини саставни део Одлуке о припреми Плана и објављује се у Службеном гласнику јединице локалне самоуправе.

Одредбама члана 35. Закона о заштити животне средине одређено је да се "Стратешка процена утицаја на животну средину ради за планове, програме и основе у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама и других области и саставни је део плана, односно програма или основе". Стратешка процена утицаја на животну средину мора бити усклађена са другим проценама утицаја на животну средину, као и са плановима и програмима заштите животне средине и врши се у складу са поступком прописаним посебним законом, односно, Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

На основу члана 4. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврђују се основна начела стратешке процене, и то:

1. Начело одрживог развоја – одрживи развој јесте усклађен систем техникотехнолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих и биљних животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

2. Начело интегралности – политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске планове и програме.

3. Начело предострожности – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.

4. Начело хијерархије и координације – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђују се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план и програм.

5. Начело јавности – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Извештај о стратешкој процени је документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и програма и којим се одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину. Према члану 12. Закона о стратешкој процени утицаја, Извештај садржи нарочито:

1. Полазне основе стратешке процене;
2. Преглед карактеристика и оцена стања животне средине у подручју плана;
3. Опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора;
4. Процену могућих значајних утицаја на животну средину;
5. Опис мера предвиђених за смањење негативних утицаја;
6. Смернице за израду процена утицаја на нижим хијерархијским нивоима;
7. Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана;
8. Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене;
9. Приказ начина одлучивања;
10. Закључке стратешке процене утицаја и друге податке од значаја за стратешку процену.

Стратешка процена утицаја животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја у просторним и урбанистичким плановима уважавајући при томе потребу да се избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит становништва. Значај стратешке процене утицаја на животну средину огледа се у томе што:

- обрађује питања и утицаје ширег значаја, који се не могу поделити на пројекте, на пример - кумулативни и социјални ефекти;
- помаже да се провери повољност различитих варијанти развојних концепата;
- избегава ограничења која се појављују када се врши процена утицаја на животну средину већ дефинисаног пројекта; и
- утврђује одговарајући контекст за анализу утицаја конкретних пројеката, укључујући и претходну идентификацију проблема и утицаја који заслужују детаљније истраживање, итд.

Стратешка процена утицаја планских докумената представља значајан инструмент заштите животне средине, тако што се у почетним фазама доношења одлука о будућем развоју простора укључују питања заштите животне средине. Наведени процес резултира претходним усаглашавањем развојних интереса и интереса заштите простора.

Стратешком проценом обезбеђује се виши ниво заштите животне средине и интеграције захтева заштите и развојних потреба и интереса, уграђивањем начела и циљева заштите у планске документе у циљу достизања одрживог развоја. Стратешком проценом се омогућава интеграција еколошких захтева, мишљења и начела у планове и програме у циљу подстицања и унапређења одрживог развоја.

Основни методолошки приступ примењен у изради овог Извештаја, одређен је Законом о стратешкој процени утицаја и већ развијеним и прихваћеним методама у досадашњој пракси планирања просторног развоја, а прилагођен је хијерархијском нивоу и специфичним захтевима планског документа. Поступак стратешке процене састоји се од: припремне фазе, фазе израде Извештаја и на крају, поступка одлучивања. Поступак израде Извештаја одвијао се сукцесивно. У изради полазних основа сагледавана су концептуална решења, дефинисани циљеви и методологија израде, извршена је анализа стања и оцена квалитета појединих сегмената животне средине; вреднована алтернативна решења, процењени су могући утицаји и хазарди и на крају, дефинисане мере заштите и унапређења животне средине и програм праћења стања животне средине (мониторинг).

1.0. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

На основу одредаба члана 13. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину полазне основе стратешке процене обухватају:

1. кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;
2. преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи;
3. карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;
4. разматрана питања и проблеме заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
5. приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;
6. резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

Стратешка процена утицаја на животну средину Плана генералне регулације насеља Витошевац је процес који ће обезбедити:

- приказ утицаја планираних намена, целина, зона, објеката, функција, садржаја и планиране линијске и комуналне инфраструктуре на стање и вредности животне средине на подручју Плана генералне регулације
- имплементацију обавезујућих еколошких смерница у План генералне регулације и
- примену смерница и мера заштите животне средине у поступку имплементације Плана.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Као основ и полаз за израду стратешке процене утицаја на животну средину Плана генералне регулације насеља Витошевац, коришћена је следећа документација и подаци:

- Одлука о изради Плана генералне регулације насеља Витошевац (бр 110-38/13-11 од 14.03.2013. год.)
- Концепт Плана генералне регулације насеља Витошевац,
- Нацрт Плана генералне регулације насеља Витошевац,
- Просторни план општине Ражањ - ППО Ражањ („Сл.лист општине Ражањ“ бр.04/12),
- Стратегија заштите животне средине општине Ражањ (2012-2022)
- Локални план управљања отпадом општине Ражањ за период 2010-2019 године (2010)
- Услови надлежних институција, органа, организација и предузећа за израду Плана

За израду стратешке процене утицаја Плана на животну средину и Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана, вредновање простора са аспекта еколошке одрживости и прихватљивости, избор најбоље понуђеног решења и предлагање смерница за ниже хијерархијске нивое, коришћена је следећа законска регулатива:

- Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС” бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС” бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/12-УС, 132/14 и 145/14);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС” бр. 36/09, 88/10 и 91/10);
- Закон о културним добрима („Сл. гласник РС” бр. 71/94);
- Закон о водама („Сл. гласник РС” бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о шумама („Сл. гласник РС” бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о јавним путевима („Сл. гласник РС” бр. 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13);
- Закон о управљању отпадом („Сл.гласник РС” бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гласник РС” бр. 36/09);
- Закон о заштити ваздуха („Сл.гласник РС” бр. 36/09 и 10/2013);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл.гласник РС” бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити од пожара („Сл. гласник РС” бр. 37/88, 37/89, 53/93, 67/93, 92/93, 48/94, 101/05 и 111/09);
- Закон о заштити од јонизујућег зрачења и о нуклеарној сигурности („Сл.гласник РС” бр.36/09);
- Закон о заштити од нејонизујућег зрачења („Сл.гласник РС” бр. 36/09);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС” бр. 135/04);
- Закон о пољопривредном земљишту („Сл.гласник РС” бр. 62/06, 65/08 и 41/09);
- Правилник о техничким нормативима за хидратантску мрежу за гашење пожара („Сл. лист СФРЈ” бр. 30/91);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде планских докумената („Сл. гласник РС”, бр. 31/10, 69/10 и 16/11);
- Правилник о компензацијским мерама („Сл. гласник РС” бр. 20/10),
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС” бр. 23/94);
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС” бр. 92/10);
- Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС” бр. 98/10);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС” бр. 56/10);
- Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник СРС” бр. 31/82);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Сл. гласник СРС” бр. 47/83 и 13/84);
- Правилник о дезинфекцији и прегледу воде за пиће („Сл. гласник СРС” бр. 60/81);

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

- Правилник о методологији за процену опасности од хемијског удеса и од загађивања животне средине, мерама припреме и мерама за отклањање последица („Сл. гласник РС” бр. 41/10);
- Правилник о условима, начину и поступку управљања отпадним уљима („Службени гласник РС”, број 71/10);
- Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 72/10);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у води и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС” бр. 67/11 и 48/12);
- Уредба о граничним вредностима емисије приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и рокови за њихово достизање („Сл. гласник РС” бр. 35/11);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух („Службени гласник РС”, број 71/10);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, број 11/10, бр. 75/10);
- Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС” бр. 102/10),
- Уредба о режимима заштите („Сл. гласник РС” бр. 31/2012),
- Уредба о класификацији вода („Сл. гласник СРС” бр. 5/68);
- Уредба о категоризацији водотока („Сл. гласник СРС” бр. 5/68);
- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 114/08).

1.1. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ

Садржај Плана генералне регулације насеља Витошевац, урађен је у складу са одредбама и методологијом Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС” бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14);

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

- 1.1. Правни основ за израду плана
- 1.2. Плански основ за израду плана
- 1.3. Подлоге за израду плана
- 1.4. Опис границе плана
- 1.5. Извод из Концепта плана у виду закључака

II ПЛАНСКИ ДЕО

1. ПЛАВИЛА УРЕЂЕЊА

- 1.1. Грађевинско подручје
  - 1.1.1. Опис границе грађевинског подручја
  - 1.1.2. Површине јавних намена

- 1.1.3. Површине осталих намена
- 1.2. Земљиште изван грађевинског подручја
  - 1.2.1. Водно земљиште
- 1.3. Концепција уређења и типологија грађевинских зона и целина

2. УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗА ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТЕ ЈАВНИХ НАМЕНА

- 2.1.1. Предшколско образовање и васпитање
- 2.1.2. Основно образовање
- 2.1.3. Здравство
- 2.1.4. Култура
- 2.1.5. Социјална заштита
- 2.1.6. Локална управа - месна канцеларија
- 2.1.7. Спорт, спотрски објекти и рекреација
- 2.1.8. Јавно зеленило

2.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

- 2.2.1. Правила уређења за саобраћајне површине
- 2.2.2. Правила уређења за водопривредну инфраструктуру
- 2.2.3. Правила уређења за електроенергетску инфраструктуру
- 2.2.4. Правила уређења за електронску комуникациону инфраструктуру
- 2.2.5. Правила уређења за термоенергетску инфраструктуру
- 2.2.6. Правила уређења за комуналне објект
- 2.2.7. Управљање отпадом

3. УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ИЗВАН ПОВРШИНА ЈАВНИХ НАМЕНА-ОСТАЛЕ НАМЕНЕ

- 3.1. Становање-општа правила уређења
- 3.2. Рурално становање
- 3.3. Верски објекти
- 3.4. Остало зеленило
- 3.5. Зеленило у оквиру намена

4. УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ ПОВРШИНА ИЗВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА

- 4.1. Водно земљиште

5. МИНИМАЛНИ СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ

6. АЛТЕРНАТИВНЕ МЕРЕ УРЕЂЕЊА НАСЕЉА

7. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ КУЛТУРНОГ И ПРИРОДНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ

- 7.1. Заштита природних добара
- 7.2. Заштита културних добара
- 7.3. Услови и мере заштите животне средине
- 7.4. Мере и заштите од негативних утицаја планираних намена

8. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ПРИСТУПАЧНОСТИ ОБЈЕКТА И ПОВРШИНА ЈАВНЕ НАМЕНЕ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

9. МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ

III ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ПРОСТОРА

1. ОПШТА ПРАВИЛА ЗА ПАРЦЕЛАЦИЈУ, РЕГУЛАЦИЈУ И ИЗГРАДЊУ

- 1.1. Врста и намена објеката који се могу градити у оквиру плана
- 1.2. Врста и намена објеката чија је градња забрањена
- 1.3. Општа правила препарцелације грађевинског земљишта
  - 1.3.1. Општа правила парцелације и препарцелације и исправке граница парцела
  - 1.3.2. Општа правила регулације и положај објекта у односу на регулацију и границе грађевинске парцеле
  - 1.3.3. Однос постојећих и планираних објеката
  - 1.3.4. Изградња других објеката на истој грађевинској парцели
  - 1.3.5. Одређивање висине објекта
  - 1.3.6. Грађевински елементи објекта
  - 1.3.7. Спољни изглед објекта (обрада) и архитектонско обликовање

2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОВРШИНАМА ЈАВНИХ НАМЕНА

- 2.1. ОПШТА правила за изградњу површина и објеката јавне намене
- 2.2. ПОСЕБНА правила за изградњу површина и објеката јавне намене
  - 2.2.1. Правила грађења за основно образовање
  - 2.2.2. Правила грађења за дечију заштиту
  - 2.2.3. Правила грађења за установе културе, здравствену заштиту, месну канцеларију и пошту
  - 2.2.4. Правила грађења за спорт и рекреацију
  - 2.2.5. Правила грађења за јавно зеленило
    - 2.2.5.1. Меморијални парк и парк код чесме
- 2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА ОБЈЕКТЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
  - 2.3.1. Правила изградње за саобраћајне површине
  - 2.3.2. Правила изградње за комуналну инфраструктуру
  - 2.3.3. Правила изградње електроенергетских објеката
  - 2.3.4. Правила изградње објеката телекомуникације
  - 2.3.5. Правила изградње за гасну инфраструктуру
- 2.4. Правила изградње комуналних објеката
  - 2.4.1. ОПШТА правила грађења за комуналне објекте
  - 2.4.2. ПОСЕБНА правила грађења за комуналне објекте
    - 2.4.2.1. Правила грађења за зелену пијацу
    - 2.4.2.2. Правила грађења за сточну пијацу и ветеринарску амбуланту
    - 2.4.2.3. Правила грађења за гробље

3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ОСТАЛИХ НАМЕНА

- 3.1. Правила грађења за становање
  - 3.1.1. ОПШТА правила грађења ЗА СТАНОВАЊЕ
  - 3.1.2. ПОСЕБНА правила грађења ЗА СТАНОВАЊЕ
    - 3.1.2.1. Правила грађења за становање у центру насеља - ЗОНА I
    - 3.1.2.2. Правила грађења за породично становање руралног типа - ЗОНА II
  - 3.1.3. Зона мешовитих намена – ЗОНА III
    - 3.1.3.1. Пословно-производна целина - П.Ц. 3.1.
    - 3.1.3.2. Пословно-стамбена целина - П.Ц. 3.2.
  - 3.1.4. Верски објекат
  - 3.1.5. Остале зелене површине
- 4. ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА ВОДНОГ ЗЕМЉИШТА
- 5. УПОРЕДНИ БИЛАНС ПЛАНИРАНИХ НАМЕНА

IV СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

V ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

ПРИЛОЗИ

ДОКУМЕНТАЦИОНИ ДЕО ПЛАНА ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

1.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ И ЦИЉЕВИ ПЛАНА

1.2.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Граница почиње на тормеђи к.п. бр. 6323/1, 6321/2 и 6322/2, па наставља границаом к.п. бр. 6321/2, затим границом постојећег пута (к.п. бр. 9679) у дужини од око 5 метара, а потом границом планираног пута у дужини од око 160 метара.

Потом се ломи ка северу границом к.п. бр. 6332 у дужини од 12 метара па се затим ломи ка истоку, сече к.п. бр. 6332 и стиже право на тромеђу к.п. бр. 6332, 6333/2 и 6333/4. Одатле иде границом к.п. бр. 6333/4 и стиже до планираног пута. Скреће ка северозападу пратећи границу планираног пута у дужини од око 60 метара ломи се ка истоку, сече пут и наставља границом к.п. бр. 6347, 6346, 6344 у дужини од око 45 метара, па се ломи сече к.п. бр. 6344 и 6342/1, а онда наставља границом к.п. бр. 6342/2, 6340, 6356/1, 6357/1, 6355, 6362, 3827, 3824, 3822, пресеца планирани пут, ломи се ка истоку границом планиране регулације саобраћаја, па продужава границом к.п. бр. 3821 у дужини од око 47 метара. Потом иде право ка истоку у дужини од око 25 метара, пресеца планирани пут и иде његовом границом ка југу у дужини од око 20 метара. Онда наставља границом к.п. бр. 3777, 3767, 3766/2, 3766/1, 3763, 3762, 3759, 3758, пресеца к.п. бр. 3756, и наставља границом к.п. бр. 3758, 3754 у дужини од око 30 метара. Ломи се, иде право ка истоку у дужини од око 81 метар и стиже на тромеђу к.п. бр. 3746, 3735, 3736/1. Потом иде границом к.п. бр. 3736/1, 3738, 3737, 3733/1(пут), а онда продужава границом планираног пута у дужини од око 85 метара, ломи се, пресеца планирани пут, и наставља границом к.п. бр. 3717, 3707, продужава ка истоку сече к.п. бр. 3706, иде њеном границом ка југу у дужини од око 12 метара, ломи се ка југоистоку, пресеца к.п. бр. 3705, а онда иде ка североистоку кресецајући к.п. бр. 3704, 3703, 3702/1 и стиже до тромеђе к.п. бр. 3701, 3702/2 и 3702/1. Затим иде границом к.п. бр. 3702/2 у дужини од око 10 метара па наставља ка истоку у дужини од око 38 метара пресецајући к.п. бр. 3701, 3700, 3699. Онда иде границом к.п. бр. 3697, и стиже до планиране регулације пута коју прати у дужини од око 23 метра, а онда иде границом постојећег пута у дужини од око 30 метара. Потом пресеца пут, ломи се ка југоистоку границом планираног пута па продужава границом постојећег пута (к.п. бр. 2930), 2908, 9667(пут), 2906, 2905, 2904, 2667, 2924, 2926, 2928, па са западног угла к.п. бр. 2928 иде право на тромеђу к.п. бр. 2919, 1918 и 2927/2. Прати границу к.п. бр. 2918 у дужини од око 39 метара а затим се ломи ка северу, пресеца к.п. бр. 2918 и долази до њене северне ивице. Онда се ломи ка истоку и прати границу к.п. бр. 2918, 9659/1, па границом к.п. бр. 2931 у дужини од око 13 метара. Затим се ломи, сече к.п. бр. 2931 и иде ка североистоку у дужини од око 50 метара, долази до источне ивице к.п. бр. 2931, па наставља границом к.п. бр. 2933/1, 2933/2, 2936/1, 2936/2, 2935/1, пресеца к.п. бр. 2937. Онда наставља границом к.п. бр. 2943, 2945/1, 2945/2, 2945/3, пресеца 2970, па прати границу к.п. бр. 2953, 2954, 2364, 2365, 2374/2, 2374/3, 2374/4, и стиже до источног угла к.п. бр. 2374/4. Одатле се ломи ка североистоку, пресеца к.п. бр. 2376 прво на тромеђу к.п. бр. 2376, 2377/1, 2377/2. Потом прати границу к.п. бр. 2376, пресеца пут па иде границом к.п. бр. 2383, 2388, 2389, ломи се ка североистоку, сече к.п. бр. 2390, па продужава границом к.п. бр. 2400, 2404 наставља право ка истоку, пресеца к.п. бр. 2406/2, и наставља границом к.п. бр. 2406/2, 2407, па границом к.п. бр. 2414 стиже до тромеђе к.п. бр. 2414, 2408 и 2409. Потом се ломи ка истоку, пресеца к.п. бр. 2414 и долази на тромеђу к.п. бр. 2414, 2415 и

2416. Даље иде границом к.п. бр. 2415, 2418, 2420, 2421, 2423, пресеца к.п. бр. 2507, па иде границом к.о. бр. 2474, 2475, 2476, стиже до планиране регулације пута коју прати у дужини од око 63 метра, ломи се, пресеца пут, поново се ломи и иде границом к.п. бр. 9655/1(улица) у дужини од око 25 метара и онда стиже до планиране регулације пута у дужини од око 55 метара, па границом постојећег пута у дужини од око 4 метра, па онда иде поново границом планираног пута у дужини од 71 метар, па границом посојећег пута у дужини од око 25 метара, а затим после поново прати планирани пут у дужини од око 180 метара, а онда се ломи границом к.п. бр. 2528/2 у дужини од око 19 метара, а затим наставља ка североистоку у дужини од око 49 метара и долази до западног угла к.п. бр. 2530, одакле иде ка југоистоку у дужини од око 48 метара и стиже до западног угла к.п. бр. 2535. Потом продужава границом к.п. бр. 2533(пут), пресеца планирану саобраћајницу и продужава границом к.п. бр. 2592(пут) у дужини од око 34 метара, а онда прати границу планиране регулације пута у дужини од око 164 метара.

Онда наставља границом постојећег пута у дужини од око 14 метара. Онда иде границом планиране регулације пута у дужини од око 46 метра, ломи се, преца планирани пут, па се поново ломи и прати регулацију планираног пута ка југу у дужини до око 100 метара. Онда продужава границом к.п. бр. 2662/2(пут), 2627, 2628, 2631, и са тромеђе к.п. бр. 2632, 2630 и 2631, пресеца к.п. бр. 2632, и долази право на тромеђу к.п. бр. 2632, 2635 и 2634. Потом иде границом к.п. бр. 2635, 2636, 2695, 2665, 2667/2, 2667/3, 2667/4, 2671/1, 2672, 2662, долази до планиране регулације саобраћаја коју прати у дужини од око 25 метара, па границом постојећег пута у дужини од око 8 метара. Потом наставља границом планиране саобраћајнице у дужини од око 57 метара а онда границом постојећег пута (к.п. бр. 7816), па границом планираног пута у дужини од око 14 метара па границом планираног пута у дужини од око 11 метара. Онда се ломи и иде границом к.п. бр. 9662/2 у дужини од око 65 метара, па границом планираног пута у дужини од око 39 метара, па поново границом к.п. бр. 9662/2 у дужини од око 87 метара, па границом планираног пута у дужини од око 12 метара, па границом к.п. бр. 9662/1 у дужини од око 68 метара, а онда прати границом к.п. бр. 8118, 8121, пресеца к.п. бр. 8124, па иде границом к.п. бр. 8125, 8129, онда иде границом планираног пута у дужини до око 175 метара, ломи се, пресеца планирани пут па иде ка западу пратећи границу планираног пута у дужини од око 190 метара, па границом к.п. бр. 9682 у дужини од око 90 метара, па поново границом планираног пута у дужини до око 220 метара. Потом се ломи ка југу и прати границу к.п. бр. 6810, па границу к.п. бр. 6823 у дужини од око 27 метара а онда се ломи ка западу у дужини од око 36 метара, пресеца к.п. бр. 6823, 6822 и 6824. Онда се поново ломи ка северу и прати границу к.п. бр. 6824, 6827/1, 6827/2, 6829 па границом к.п. бр. 6834 у дужини од око 27 метара, ломи се ка западу, пресеца к.п. бр. 6834, и наставља ка северу границом к.п. бр. 6834 и стиже до тромеђе к.п. бр. 6834, 6837 и 6835. Одатле иде право на источни угао к.п. бр. 6845. Па продужава границом к.п. бр. 6845, 6854, и долази до планиране регулације саобраћаја коју прати у дужини од око 60 метара. Онда иде границом к.п. бр. 6867, 6866, долази до планиране саобраћајнице, а потом се ломи ка југозападу у дужини од око 41 метара, пресеца планирану саобраћајницу, долази до источне границе к.п. бр. 6733, онда иде право на запад у дужини од око 25 метара, па се ломи ка северу у дужини од око 25 метара и долази до тромеђе к.п. бр. 6734, 3735 и 3733. Потом иде ка северозападу у дужини од око 62 метра и долази до јужне ивице к.п. бр. 6746. Онда продужава границом к.п. бр. 6746, 6748, 6749, 6750, 6751, 6752/1, па границом к.п. бр. 6744 у дужини од око 20 метара, ломи се ка југоистоку у дужини од око 37 метара, пресеца к.п. бр. 6744, и долази до северозападног угла к.п. бр. 6743. Потом иде границом к.п. бр. 6744, пресеца планирану саобраћајницу, ломи се ка северу пратећи границу планиране саобраћајнице у дужини од око 180 метара, па границом к.п. бр. 6504/2, пресеца 6505, па наставља границом к.п. бр. 6508, 6509/3, 6511, долази до планиране регулације саобраћаја коју прати у дужини од око 40 метра, ломи се, пресеца планирани пут, иде границом к.п. бр. 6513/1, 6513/2 па се ломи ка западу границом планиране саобраћајнице коју прати у дужини од око 760 метара, обухвата к.п. бр. 6574, па поново иде планираном саобраћајницом у дужини од око 660 метара, па иде границом к.п. бр. 6231, 6230, пресеца к.п. бр. 9678, па иде границом к.п. бр. 5275, пресеца 5276, наставља границом к.п. бр. 5276, пресеца планирану саобраћајницу па прати планирану саобраћајницу у дужини од око 240 метара. Онда иде границом к.п. бр. 6261, 5186, 5187, 5190, 2, 5195, 5196, 5206/2 и стиже до западног угла к.п.

бр. 5206/2 одакле иде право на северни угао к.п. бр. 5207/1, онда се ломи ка северу и иде границом к.п. бр. 5207/2, пресеца планирану саобраћајницу па наставља границом к.п. бр. 5176/1 у дужини од око 41 метар, ломи се ка истоку у дужини до око 60 метара, па иде границом к.п. бр. 5176/2, 5179, па са североисточног угла к.п. бр. 5180 иде право на исток у дужини од око 80 метара, и долази до југозападног угла к.п. бр. 6308, па наставља границом к.п. бр. 6307, 6306, 6304, 6303, долази до планиране регулације саобраћаја коју прати ка северу у дужини од око 60 метара па границом постојећег пута у дужини од око 27 метара, а онда поново прати планирани пут у дужини од око 52 метра, пресеца планирани пут, обухвата к.п. бр. 6321/1, и стиже до тремеђе к.п. бр. 6323/1, 6321/2 и 6322/2 одакле је опис и почео.

Површина обухвата Плана износи је 140,0 ха.

1.2.2. ПОСТОЈЕЋА И ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Укупна површина грађевинског подручја износи 140.0 ха и идентична је површини Плана. Водно земљиште својом површином није ушло у обрачун грађевинског подручја. Поток је повремене регулације и за њега није посебно одвојена и површином дефинисана парцела.

Преовлађујућа намена у грађевинском подручју је породично становање, док мањи део простора заузима пословање и производња, комунални објекти, јавне функције и службе, верски објекти, спорстски терени, зеленило и др. У оквиру грађевинског подручја површине за јавне намене су на 23.83 ха и оне обухватају саобраћајне површине, објекте комуналних делатности (зелена пијаца, ветеринарску амбуланту, сточну пијацу, трафо станице, резервоар за воду, гробље), јавне функције и службе (дом здравља, школа, дом културе, месна канцеларија, пошта) спорт и рекреацију, летњу позорницу, паркове и објекте техничке инфраструктуре, а површина земљишта намењеног за остале намене на 116.17 ха које обухватају породично становање, пословање, производња, верски објекат и остало зеленило.

Површине намењене за јавне намене у односу на постојеће стање су увећане за 6,59 ха, док су површине намењене за остале намене за исто толико умањене.

Простор Плана је подељен на урбанистичке зоне према начину коришћења, претежним наменама, правцима развоја - чине га четири урбанистичке зоне :

ЗОНА I: Зона насељског центра

ЗОНА II: Зона становања

ЗОНА III: Зона мешовитих намена

ЗОНА IV: Зона комуналних објеката

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

У следећој табели приказани су биланси површина по намени.

Табела 1. Биланс површина по намени:

НАМЕНА ПРОСТОРА		Постојећа површина			Планирана површина		
		ha	∑ (ha)	%	ha	∑ (ha)	%
ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ							
ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ							
Објекти јавне намене	Основна школа “Вук Караџић”	1.05	1.44	1.03	0.99	1.35	0.96
	Дом културе	0.18			0.19		
	Месна канцеларија	0.19			0.15		
	Пошта						
	Здравствена станица						
	Апотека	0.02			0.02		
Комунални објекти	Гробље	0.95	1.20	0.86	1.39	1.58	1.13
	Зелена пијаца	0.06			0.04		
	Сточна пијаца	0.06			0.11		
	Ветеринарска амбуланта	0.11			0.01		
	Резервоар за воду	0.01			0.03		
	Трафостаница	0.01					
Зеленило, трг, спорт и рекреација	Фудбалски терен	0.33	0.87	0.62	0.43	1.06	0.76
	Спортски терени код школе	0.45			0.44		
	Меморијални парк	0.03			0.03		
	Парк код чесме	0.04			0.08		
	Летња позорница	0.02			0.02		
	Сквер	/			0.06		
Саобраћајне површине		13.76	9.83	19.84	14.17		
УКУПНА ПОВРШИНА ПОДРУЧЈА ЈАВНЕ НАМЕНЕ ∑		17.27	13.34	23.83	17.02		
ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ОСТАЛЕ НАМЕНЕ							
Становање у центру насеља		/		/	1.89	87.40	1.35
Рурално становање		85.46		61.04	85.51		61.08
Мешовита намена		/		/	1.64	14.58	1.17
Пословно-производне делатности		1.17		0.84	12.94		9.24
Верски објекат		0.58		0.41	0.73		0.52
Остало зеленило		35.52		25.37	13.46		9.61
УКУПНА ПОВРШИНА ПОДРУЧЈА ОСТАЛЕ НАМЕНЕ ∑		122.73 140.00	87.66 100	116.17 140.00	82.98 100		
УКУПНА ПОВРШИНА ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА							
ИЗВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА							
Водно земљиште		Површина водног земљишта не улази у укупни биланс намена површина					
УКУПНА ПОВРШИНА ПГР-е ∑		140.0	100	140.0	100		

План генералне регулације насеља Витошевац доноси се као дугорочни документ за период до 2025. године, с првом фазом и приоритетима реализације планских решења до 2019.

1.2.3. ЦИЉЕВИ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Основни циљ за опстанак насеља Витошевац је заустављање негативних демографских кретања и побољшање опште демографске ситуације. Краткорочно, приоритет представљ смањење емиграције млађег високообразованог становништва, као и унапређење незадовољавајућег нивоа формалног образовања одраслих ради отварања могућности за запошљавање. Један од основних циљева је, такође, унапређење квалитета животних услова.

Општи циљеви организације, уређења и изградње овог простора су:

- ❖ стварање квалитетнијих саобраћајних веза и усклађивање постојећих површина, објеката и инфраструктуре са новопланираним површинама, објектима и инфраструктуром;
- ❖ боље искоришћење погодности саобраћајних коридора као везом са чиниоцима у ужем и ширем окружењу;
- ❖ реконструкција и рехабилитација постојеће инфраструктуре уз изградњу нових ;
- ❖ приступ новоформираним стамбеним блоковима и њихово лакше повезивање са центром, као и инфраструктурно опремање;
- ❖ стварање услова за очување и унапређење животне средине, природних вредности, непокретних културних добара, историјских и архитектонских вредности;
- ❖ формирање пословно-производних зона и њихово инфраструктурно опремање;
- ❖ повећање атрактивности простора за привлачење домаћих и страних улагача;
- ❖ стварање флексибилности намене у оквиру појединих групација;
- ❖ заустављање деградације простора и његова ревитализација као и сузбијање непланске изградње и ненаменског, односно непланског коришћења простора;
- ❖ заштита и одрживо коришћење природних и културно-историјских вредности уз развој излетничког, рекреативног, сеоског туризма.

1.3. ХИЈЕРАРХИЈСКИ ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА - ПЛАНСКА УСКЛАЂЕНОСТ

При процени могућих утицаја стратешког карактера Плана на животну средину, морају се у обзир узети планови вишег реда и планови од значаја за предметни План, због обавезујућих смерница које морају бити имплементирани у предметни План. На то обавезује једно од начела стратешке процене утицаја - начело хијерархије и координације на свим нивоима.

Извршена је прелиминарна процена планских и стратешких докумената од значаја за израду Плана генералне регулације и стратешке процене. Као најзначајнији издвајају се:

- Просторни план општине Ражањ - ППО Ражањ („Сл.лист општине Ражањ“ бр.04/12)
- Национална стратегија одрживог развоја,
- Национални програм заштите животне средине,
- Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. год.,
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025.године са пројекцијама до 2030 године - предлог (2014.).

1.3.1. ПЛАНОВИ ВИШЕГ РЕДА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ

ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ РАЖАЊ

Привреду општине Ражањ, карактерише недовољна динамика привредног раста и привредна криза, која је посебно негативно утицала на сектор секундарних делатности, код којих се уочава низак степен коришћења капацитета и пад физичког обима производње, низак ниво конкурентности локалних производа, недостатак обртних средстава и технолошка заосталост;

- према физичком обиму производње пољопривреда је последњих година била највиталнији део привреде и то само у оквиру приватног сектора (производња у бројним сеоским домаћинствима), нарочито у делу примарне производње, углавном сточарства – узгој говеда и производња млека и воћарства, које захтева највећи степен учешћа непосредног физичког рада;

- терцијарни сектор привреде (трговина, угоститељство, туризам, занатске и остале услуге) пословао је под непосредним утицајем укупних кретања у привреди што је резултирало падом реалних зарада и дохотка. Формирана је релативно густа мрежа трговинских и занатских радњи;

- привредне субјекте из области индустријске производње карактерише нефункционалност, неупошљеност капацитета, технолошка заосталост, спор процес приватизације услед нерешених имовинско-правних односа и недостатак обртног капитала. Мали број индустријских предузећа успешно послује и у њима се очекује даља стабилизација свих економских елемената развоја;

- приватизација је спора и није остварила услове за повећање упошљености становништва, нити за повећање конкурентности домаће привреде чиме се терет социјалне напетости додатно преноси на буџетску потрошњу.

На територији општине Ражањ послују 62 предузећа. Према врсти делатности коју обављају, највише има привредних друштава, који се баве мешовитим фармерством и узгојем говеда и производњом млека и то 19,35 % од укупног броја. Посматрајући локацију привредних друштава, највише 67,74 % их има у центру Општине – Ражњу, а затим 8,07 % у Витошевцу и од 1-4 у осталих 10 насеља.

Материјална основа развоја индустрије и грађевинарства општине Ражањ се темељи на следећи привредним субјектима:

- ЛОМ "14 Октобар" Ражањ, (ливење обојених метала)
- ДОО "Металопрерада" Ражањ, (производња металних конструкција)
- Млин "Озрен" АД Ражањ, (производња млинских производа)
- ДОО "Гербер експорт" Витошевац, (прерада метала)
- ДИС "Тодоровић" Ражањ, (производња млечних производа)

Основни проблеми са којима се суочава привреда (привредна друштва и предузетници) општине Ражањ су недостатак адекватног пословног простора, слаба куповна и платежна моћ и незаинтересованост инвеститора за улагање у централне магацине за складиштење робе и материјала на нашем подручју.

Табела 86. Укупно пописана лица, укупан број становника, лица у иностранству, домаћинстава и станова (ниво насеља)

Насеље	Укупно пописана лица	Укупан број становника	Лица у иностранству	Укупан број домаћинстава	Укупан број станова
Витошевац	1087	1076	7	330	474

Извор података: РЗС Попис становништва, домаћинства и станова у РС 2011.године

У постојећој **просторно-функционалној структури** мреже насеља доминира Ражањ као главни пол развоја проучаване територије. Он је општински центар, односно административни, управни, здравствени, образовни и културни центар општине.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Поједина насеља су развила одређене функције које су се временом показале недовољним да децентрализују простор и успоставе рационалну територијалну прерасподелу економских активности и становништва. Остала насеља су сеоска са израженом екстензивном пољопривредном производњом и недовољном комуналном опремљеношћу.

Хијерархија мреже центара планирана је на основу традиционалних веза између насеља, као и размештаја појединих функција. Затим на основу просторне дистрибуције самих насеља са циљем да се равномерним распоредом центара другог ранга обезбеди покривеност што веће површине и броја становника услугама и садржајима центра. Развој центара у мрежи насеља и њихова хијерархија, засниваће се на следећим и функционално - просторним везама:

- I ранг – центар Општине,
- II ранг – секундарни центар,
- III ранг – центар заједнице насеља,
- IV ранг- насеља са појединим функцијама,
- V ранг – остала насеља (примарна села).

	Функција централног места	ГРАВИТАЦИОНО ПОДРУЧЈЕ
1.	Општински центар РАЖАЊ (ОЦ)	Секундарни центар, Центар заједнице насеља, Варош, Шетка, Мађере, Маћија, Браљина, Церово, Малетина, Манастирско, Прасковче, Послон, Рујиште, Липовац, Црни Као.
2.	Секундарни центар (СЦ)	
	Витошевац	Центар заједнице насеља, Пардик, Подгорац, Грабово,
3.	Центар заједнице насеља (ЦЗН)	
	Брачин	Скорица, Смиловац, Претрковац
4.	Насеље са појединим функцијама (НПФ)	
	Смиловац	
	Скорица	
	Браљина	Маћија, Церово
	Црни Као	
	Прасковче	Малетина, Манастирско
5.	Остала насеља (примарна села)	
	Варош, Шетка, Мађере, Маћија, Церово, Малетина, Манастирско, Послон, Рујиште, Липовац, Пардик, Подгорац, Грабово, Претрковац, Чубура.	

Планиране величине насеља и распоред становништва

Посматрањем демографских обележја и на основу извршене процене броја становника општине Ражањ могу се издвојити следеће **категорије насеља**, која одражавају различите демографске прилике:

- „врло повољне“ демографске услове има само центар општине Ражањ;
- „повољне“ демографске услове има: Витошевац и Смиловац ;
- „задовољавајуће“ демографске услове имају: Мађере, Нови Брачин, Подгорац, Прасковче, Скорица и Црни Као;
- „неповољне“ демографске прилике имају: Браљина, Варош, Пардик, Претрковац, Рујиште и Шетка ;
- „незадовољавајуће“ демографске услове имају: Малетина, Маћија, Церово, Послон у Чубура.

Са становишта одрживог развоја и настојања локалне самоуправе и шире заједнице, ниједно насеље се не може оценити као „врло неповољно“ или са непоправљивим демографским приликама, које би водиле његовом скором нестајању. И најмања насеља у Општини Ражањ, још увек нису у фази демографског пропадања, иако преовлађују негативни демографски процеси и појаве. Јачина негативних утицаја се још увек не може оценити као непоправљива.

План коришћења и изградње мреже насеља

Полазећи од остварених малих густина насељености изграђеног земљишта на руралном подручју и његовог нерационалног коришћења, опредељење је да се што је могуће више ограничи ширење изградње на нове површине и да се користе унутрашње резерве изграђеног земљишта, у првом реду ради заштите пољопривредног и шумског земљишта и коридора јавних путева.

У насељима Витошевац и Брачин предвиђено је проширење површина за изградњу највише до 7%, оптимално 5%, од постојеће површине изграђеног земљишта.

У центрима са појединим функцијама предвиђено је проширење површина за изградњу највише до 5% од постојеће површине изграђеног земљишта, а оптимално 2%. У осталим насељима се предвиђа минимално ширење изграђеног земљишта највише до 2% од постојеће површине изграђеног земљишта.

Проширење грађевинског земљишта у складу са одредбама Просторног плана утврдиће се Планом генералне регулације Ражањ.

У селима која припадају полуразбијеном типу основе за очување и развој одређеног броја села ће се заснивати на следећем полазиштима:

- усмеравање развоја по моделу заједница сеоских насеља са центрима заједнице села и повезивање села на функционалној основи,
- дефинисање посебних програма и пројеката, заснованих на критеријуму економско-еколошке оправданости (коришћење и очување природних ресурса, заштита и презентација природног и културног наслеђа, туризам, мали индустријски погони, занатство, рекреација, пољопривреда и сл),
- реконструкција и доградња локалне путне мреже и комуналне инфраструктуре заједница насеља, приоритетно центара заједнице села,
- (ре)организација мобилних јавних служби, приоритетно из домена социјалне заштите и организација специфичних облика превоза (за децу до школе, за старе,....)
- поштовање регионалних и предеоних специфичности при обнови, грађењу и уређењу села у циљу очувања и неговања идентитета.

Секундарни центар Витошевац

Секундарни центар представља насеље које је већ захватио процес урбанизације као резултат органског развоја, током дужег времена. Он мора да има извешан степен аутономије и специфичне одлике, зависно од особености окружења.

Секундарни општински центар је субопштински центар, са концентрацијом становништва, јавних служби, услуга, производних погона и других заједничких потреба и мора имати висок степен приступачности.

Витошевац је велико насеље у општини Ражањ, смештено у средишњем делу Општине. Налази се на око 500 метара надморске висине испод планине Буковик, и простире се на простору од 3279 ха. Према попису из 2002. имао је 1277 становника, назив је добио по потоку Витош који се налази у центру села. Положај насеља у систему општине је повољан, на 25 km удаљености од Параћина и на источном делу се граничи са суседном општином Соко Бањом. Витошевац представља брдско-планинско насеље, збијеног типа, у ком је источни део изразито планински, док су јужни, северни и западни део атара погоднији за земљорадњу. Становништво се махом бави пољопривредом, ловом, шумарством и прерађивачком индустријом.

У Витошевцу је пронађена статуета из доба венчанске културе и сребрна наруквица са представом змијске главе. Ови предмети се чувају у музејима у Београду и Нишу. У самом средишту насеља је споменик НОБ-у.

Витошевац представља секундарни центар који покрива потребе развојног правца у северном и централном делу катастарске општине и њему гравитирају насеља Брачин, Скорица, Смиловац, Пардик, Подгорац, Грабово и Претрковац.

Акценат је на развоју индустрије, сервиса и услуга везаних за пољопривредну производњу, као и на услужне, сервисне и туристичке понуде које се шире у правцу запада, дуж регионалног пута Р121а према насељу Претковац.

Центар насеља Витошевац је смештен у географском средишту насеља и као такав лако је сагледив и представља доминанту на пољу намена у насељу. Потенцијал гео- саобраћајног положаја овог насеља и задовољавајући ниво опремљености комуналном инфраструктуром искористити у смислу изградње радно-привредне зоне у западном атару насеља, са могућношћу развоја прерађивачке делатности, робно- транспортних и тржних центара, услужних делатности и др..

Опремљеност насеља јавним садржајима је повољна, јер их има довољно за насеље дате величине. Витошевац има своју осмогодишњу школу која постоји већ 140 година и којој гравитирају насеља Пардик, Подгорац и Грабово. Такође представља и прво село на територији бивше Југославије које је добило амбуланту после Ражња. Ова амбуланта је општа и стоматолошка, а у њој се налази и просторија за анализу крви. Поред школе, вртића, амбуланте и апотеке, поседује и месну заједницу са поштом, Дом културе, пијацу, цркву.

Постојеће гробље има примерен прилаз и потребно је мање проширење. Насеље не поседује јаму гробницу за животиње. Од рекреативних садржаја поседује фудбалско игралиште у непосредној близини цркве, терен за мали фудбал у склопу школског дворишта, игралиште за баскет испред Дома културе и мањи трг у средишту насеља. У Витошевцу постоји више продавница прехране робе, 2 продавнице сточне хране, спортска кладионица, објекти и комплекси малих и средњих предузећа („Гербер“, „Храст“, „Шики транс“ и сл.). Насеље има своју локалну радио станицу.

Од обавезних садржаја секундарни центар треба да има: становање са услугама и радну зону за мале и средње производне погоне (предвиђа се у источном делу насеља), здравствену станицу, апотеку, осмозаградну основну школу, предшколску установу, пијацу, тржни центар, гробље, ветеринарску амбуланту и пољопривредну апотеку.

Као пожељни и виши ниво опреме, у складу са друштвеном и приватном иницијативом, економски оправданом, секундарни општински центар може да садрже и: насељски парк, здравствене специјалистичке службе, културне садржаје, спортско- рекреативни центар са теренима за фудбал и мале спортове и друге садржаје за задовољавање заједничких потреба.

Спорт и рекреација

Потребно је изградити Спортске центре-хале (Витошевац, Нови Брачин...) који би анимирали велики број младих и повећали заинтересованост за бављење спортом. Спортски центар би требало да поседује спортске терене (фудбал, кошарка, рукомет, базен, клуб за младе и сл.).

Национална стратегија одрживог развоја

Национална стратегија одрживог развоја дефинише одржив развој као циљно-оријентисан, дугорочан (континуиран), свеобухватан и синергетски процес који утиче на све аспекте живота (економски, социјални, еколошки и институционални) на свим нивоима.

Циљ Националне стратегије одрживог развоја је да доведе до равнотеже три кључна фактора, односно три стуба одрживог развоја: одрживог економског раста и привредног и технолошког развоја, одрживог развоја друштва на бази социјалне равнотеже, заштите животне средине уз рационално располагање природним ресурсима, спајајући их у једну целину подржану одговарајућим институционалним оквиром.

Национални програм заштите животне средине

Овим програмом су дефинисани стратешки циљеви политике заштите животне средине, као и специфични и приоритетни циљеви за ваздух, воду, земљиште и утицаји појединих сектора на животну средину. Предложене реформе обухватају реформе регулаторних инструмената, економских инструмената, система мониторинга и информационог система, система финансирања у области заштите животне средине, институционална питања и захтеве везане за инфраструктуру у области заштите животне средине.

Дефинисани циљеви значајни за Стратешку процену су :

У области квалитета вода:

- отклоњено преклапање надлежности у областима управљања водама и заштите вода и побољшана међу-институционална координација у области вода
- дефинисане зоне заштите свих налазишта подземних вода као и акумулација које се користе за водоснабдевање;
- изградити регистар извора загађивања вода у Агенцији за заштиту животне средине
- побољшати квалитет воде у водотоковима смањењем испуштања непречишћених индустријских и комуналних отпадних вода;
- обезбедити пречишћавање комуналних отпадних вода у насељима у којима постоји организовано снабдевање водом а које значајно утичу на непосредни реципијент и на квалитет вода у осетљивим зонама
- повећање степена обухваћености јавним канализационим системима на 65% становника;

У области управљања отпадом:

- изградња регионалних центара за управљање отпадом у сваком региону према техничким и оперативним захтевима из Директиве о депонијама 99/31/ЕЗ и одговарајућом домаћом законском регулативом
- увођење одвојеног сакупљања и третмана опасног отпада из домаћинства и индустрије;
- санирати постојећа сметлишта и извршити ремедијацију истих, који представљају највећи ризик по животну средину;
- јачање професионалних и институционалних капацитета за управљање опасним отпадом
- увести рециклажу појединих врста индустријског отпада (јонска смола, минерална вуна, пепео итд)

У области заштите земљишта:

- успостављен програм системског праћења квалитета земљишта и формирана база података о стању земљишта урбаних средина
- смањење угроженог земљишта ерозијом за 40% извођењем антиерозионих радова и увођењем ефективних мера за контролу ерозије;

У области заштите буке

- унапређен мониторинг буке у животној средини

У области природе, биодиверзитета и шума:

- очување, унапређење и проширење постојећих шума;
- успостављање еко коридора за фрагментисане фрагилне екосистеме;

У области индустрије:

- смањењена емисија у ваздух SO₂, NO_x, VOC, ПАХ, суспендованих честица и других загађујућих материја у постојећим IPPC индустријским постројењима која не задовољавају ЕУ стандарде у складу са Програмом мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима ;

- повећан степен пречишћавања индустријских отпадних вода;
- увођење чистије производње и система управљања заштитом животне средине (ЕМАС) у бројна индустријска постројења;
- повећање енергетске ефикасности и уштеда сировина у индустрији.

У области енергетике:

- рекултивација постојећих депонија пепела;
- повећана енергетска ефикасност у свим секторима производње и потрошње енергије. Ефикасна примена прописа којима се уређује управљање отпадом.
- прикључивање индивидуалних домаћинстава на систем даљинског грејања или грејања на гас
- подизање нивоа свести и образовања у погледу повећања енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије

У области пољопривреде и шумарства:

- увођење система контролисане употребе ђубрива и средстава за заштиту биља на пољопривредном земљишту ради смањења утицаја на животну средину;

Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. год.

Стратегија управљања отпадом представља основни документ који обезбеђује услове за рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу Републике Србије. Стратегија разматра потребе за институционалним јачањем, развојем законодавства, спровођењем прописа на свим нивоима, едукацијом и развијањем јавне свести.

За Стратешку процену најзначајнији циљ ове стратегије је управљање отпадом у краткорочном и дугорочном периоду, којим се постиже заштита и унапређење квалитета животне средине и здравља. Установљена хијерархија управљања отпадом обухвата смањење количине отпада на извору, поновно коришћење за исту или другу намену, рециклажу, компостирање или добијање енергије, док је последња опција одлагање на депонију. Стратегијом је дефинисано формирање регионалних депонија, трансфер станица, мрежа центара за рециклажу, компостирање и инсинератора на подручју Републике Србије.

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025.године са пројекцијама до 2030 године - предлог (2014.)

Од циљева значајних за Стратешку процену издвајају се: поуздано, сигурно, ефикасно и квалитетно снабдевање енергијом и енергентима, унапређење стања и система заштите животне средине у свим областима енергетских делатности, интензивније истраживање енергетских потенцијала, Интензивно коришћење обновљивих извора енергије, при чему промовисање обновљивих извора енергије треба укључити и у енергетске планове градова и локалних заједница као део локалних енергетских стратегија, увођење система мониторинга животне средине за подручја општина.

1.4. ПРЕГЛЕД КАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

1.4.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ОПШТИНЕ РАЖАЊ И НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ

Историјски развој општине

Легенда о Ражњу говори о граду још из доба Римљана када се овај град звао *Arsena*, од латинске речи *arsenale*, у буквалном преводу “магацин за смештај ратне спреме”, те се због тога и насеље звало *Arsena*. И ту су код Ражња, средином XVI века нађени остаци Римског пута. Сам назив Ражањ потиче из Турског доба. У време владавине Турака кроз град је пролазио главни цариградски друм. Једна од легенди каже да су се становници ове варошице штитили од најезде Турака зашиљеним кољима који су личили на Ражњеве, те одатле и назив Ражањ. По другој причи верује се да назив Ражањ потиче од назива Розањ, највише тачке планине Буковик (893 м).

Географски положај општине

Општина Ражањ има јако повољан географски положај тиме што се налази на раскршћу Балканске и Карпатске Србије и Великог и Јужног Поморавља (планина Буковик изнад седишта општине представља чвориште). Окружена је општинама: Крушевац, Ћићевац, Алексинац, Соко Бања, Бољевац и Параћин са којима је, релативно добро, повезују три регионална путна правца.

Насеље Витошевац налази се на северу централне заравни територије општине Ражањ. Подручје у обухвату плана је таласасто и погодно за градњу. Име је добило по потоку Витош који се налази у центру села. Витошевац је удаљен 15km од Ражња, 25km од Параћина, 34km од Крушевца, а 69km од Ниша. Витошевац се налази на око 500 метара надморске висине испод планине Буковик,

Тектоника

Терени општине Ражањ одликују се сложенем тектонском грађом. Издвојено је више мањих и већих јединица који имају углавном меридијански правац, или правац ССЗ-ЈЈИ (навлака црвених пешчара и мезозојских кречњака). Од ових праваца одступа тектонска грађа терцијарних басена, који су формиран у различита времена и за време покрета различитог карактера и интензитета.

Климатске карактеристике¹

На територији општине Ражањ Републички хидрометеоролошки завод не спроводи организована аутоматска мерења. Подаци се преузимају са мерне станице Ћуприја.

На подручју општине влада умерено-континентална клима која се одликује хладним зимама и топлим летима, уз мања одступања, док се у пролеће снажније осећају топлија струјања са југа утичући на брже топљење снега, на пораст водостаја и бржи раст вегетације, са просечно довољним количинама падавина и мањим утицајем ветрова. Климатске одлике ширег подручја Ражња условљене су и пространством котлине, отвореношћу долине Јужне Мораве у правцу југ-север, правцем простирања планинских венаца Буковика, и Рожња који уоквирују ово подручје. Заједно са утицајем близине планинских масива, и положаја котлине, формирана је клима која се одликује извесним специфичностима.

За Ражањ, слив Јужне Мораве и њених притока, као и Алексиначку котлину уопште, карактеристичне су веома високе летње температуре.

Стварање прецизне слике о климатским карактеристикама Општине Ражањ представља тежак задатак, с обзиром да постоји само једна хидрометеоролошка станица.

¹ Извор података: Републички хидрометеоролошки завод

За сагледавање климе потребно је издвојити две целине: подручје које се пружа од Јужне Мораве према планинским деловима и клима на планинским подручјима.

Климатске карактеристике долине Јужне Мораве. Средња годишња температура ваздуха у јужноморавском долинском простору износи око 11°C. Најхладнији месец је јануар са средњом температуром - 0,8°C, а најтоплији јул са око 22°C.

Укупно трајање сунчевог сјаја у овој области у просеку износи 2143 часа. Најсушнији месец је јул са 300 часова и август са 291 час. Средња годишња вредност влажности ваздуха у моравској котлини износи 76,2%. Најмања средња месечна вредност влажности ваздуха је у јулу 68,3%, а највећа у децембру и јануару (85%). Падавине су од изузетног значаја за пољопривреду, те није занемарљиво њихово детаљније проучавање. Средња годишња сума падавине износи око 650 mm. Највише падавина је у току маја (73 mm), јуну и јесењим месецима, а најмање у марту (33 mm) и фебруару. Снег се јавља сваке године на читавој територији. Средњи број дана са градом износи 2. На овом подручју доминантни су ветрови са северозапада (183%). По учесталости на другом месту су ветрови са југоистока (176%), док најмању частину има ветар са запада. Кошава је најснажнији ветар и причињава знатне материјалне штете.

Климатске карактеристике планинског предела Средња годишња температура износи 5,2°C а за вегетациони период, између априла и септембра, средња температура ваздуха је испод 16°C. Количина падавина је око 766 mm (просечно). Падавине су најобилније у јуну а најмање у фебруару.

Хидрографске карактеристике

Кроз центар насеља пролази поток Витош и у свом току кроз насеље није регулисан. Поток Витош се улива у реку Прчевица и малог је капацитета водонаноса. Поток је окружен шибљем и веома непреступачан.

Сеизмичке карактеристике

Сеизмичке карактеристике терена представљају параметар који је веома важан за анализу негативних могућих утицаја и на геолошку (природну) и техничку (путеви, зграде, објекти) околину.

На сеизмичкој карти публикованој 1987. године за повратне периоде 50, 100, 200, 500, 1000 и 10 000 година која показује очекивани максимални интензитет земљотреса, са вероватноћом појаве 63%, подручје Ражња – насеља Витошевац се налази за повратни период од 500 година налази у зони **8° MCS** скале.

Догођени максимални сеизмички интензитет на подручју Ражња – насеље Витошевац је био 6° MCS-64 као манифестација земљотреса Свилајнац.

Жаришта која одређују ниво сеизмичке угрожености на простору Ражња – насеља Витошевац су Свилајнац, Копаоник, Рудник.

Природна добра

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара, који води Завод за заштиту природе Србије, утврђено је да у обухвату Плана нема заштићених подручја. У складу са Уредбом о еколошкој мрежи ("Службени гласник РС", бр.102/2010.), појасеви високог зеленила који повезују шумска станишта и предеони елементи са очуваном или делимично измењеном вегетацијом унутар културног предела (шумарци аутохтоних врста, групе и појединачна стабла, кошанице, живице, међе, шибљаци, баре, тршћаци и др.) имају функцију еколошких коридора од локалног значаја.

1.4.2. СТОРОНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Становање, јавне службе и привредне делатности

У насељу Витошевац према последњем попису има 1083 становника, 474 стана и 330 домаћинства. Насеље, као и читава општина Ражањ, су познати по интензивном миграционом кретању и негативној стопи природног прираштаја.

Постоји осмогодишња школа „Вук Караџић“. У склопу школе функционише и дечији вртић. На подручју плана функционише амбуланта – здравствена станица. Постоји лабораторија за анализе, као и стоматолошка ординација (ради једном седмично). Насеље Витошевац има зграду Дома културе која је обновљена пре пар година, као и месну канцеларију која се налази у самом центру насеља.

Између меморијалног парка и парка код сеоске чесме изграђена је **летња позорница**.

Током лета на летњој позорници одржавају се културне и забавне манифестације, од којих је најпосећенија „Смотра народног стваралаштва“. Позорница је идеално место за филмске пројекције, позоришне и музичке програме на отвореном

Од привредних субјеката на територији плана функционише Gerber Export доо, које се бави израдом и монтажом челичних конструкција. У свом производном програму имају: производњу ХОП профила, металну галантерију, перфорацију лимова, поцинкована газишта и услужну делатност.

Саобраћајна мрежа

Насеље Витошевац налази се на северу централне заравни територије општине Ражањ. Подручје у обухвату плана је таласасто и погодно за градњу. Кроз насеље је траса државног пута II-б реда број 420 (бивши Р-121а) на деоници идд 1321 Грабово-Брачин у дужини од око 3308 м, тј од приближно кт 28+572 до приближно кт 31+880 на правцу улице Маршала Тита која је уједно и главна насељска саобраћајница. Насељем пролазе општински путеви Брачин-Грабово (бивши Р-121а) и новокатегорисани општински пут НО-5 Витошевац-Смиловац (план вишег реда ППО).

Улице су углавном асфалтиране са једним бројем насутих.

Водоснабдевање

Витошевац поседује локални водовод са кога се снабдева школа, пословни објект и јавна чесма. Остала домаћинства се снабдевају са водовода групе грађана или са индивидуалних изворишта. Углавном су потрошачи, који се снабдевају са локалних цевовода, груписани у централном делу насеља

Фекална канализација

Насеље Витошевац нема изграђену фекалну канализацију и отпадне воде се углавном слободно изливају или се прикупљају у септичке јаме које су водопрпусне и често се изливају што може угрозити здравље становништва и битно угрозити изворишта подземних вода. У насељу не постоји ни атмосферска канализација.

Телекомуникациона инфраструктура

На подручју обухвата плана, постојећи корисници телекомуникационих услуга, добијају исте преко аналогних телефонских централа, подземне примарне телекомуникационе мреже и секундатне надземне кабловске ТТ мреже. Постојеће централе су оптичким кабловима и дигиталним системима преноса повезани на надређену телекомуникациону раван – ЧЦ Ражањ - ГЦ Крушевац.

Електроенергетска инфраструктура

Планско подручје добија електричну енергију из ТС 35/10kV „Ражањ“ снаге 2x8MVA, са уграђеним трансформатором снаге 1x8MVA. У зони Плана и непосредном окружењу постоје 4 ТС 10/0.4kV и то: „Витошевац 1“, тип „кула“, „Витошевац 2“, „Витошевац 3“, „Витошевац 4“.

Кроз планско подручје пролази далековод 400 kV број 423/2 који повезује ТС „Јагодина 4“ са ТС „Ниш 2“ који је у мањој мери ограничавајући фактор за будућу изградњу подручја.

Топлификација и гасификација

На територији општине Ражањ реализована је изградња магистралног гасовода МГ-09, главне мерно регулационе станице ГМРС-Ражањ са дистрибутивном гасоводном мрежом ДГМ Ражањ преко које се врши испорука природног гаса крајњим потрошачима на територији насељеног места Ражањ, радног притиска од (2-4) бара.

Изградњом Главно мерно-регулационе станице на К.О. Чубура и проласком магистралног гасовода МГ-9 стекли су се услови за развој гасификације насеља Витошевац.

Културна добра

На основу услова добијених од Завода за заштиту споменика културе Ниш, бр. 865/2 од 02.08.2013.године евидентирана су добра која уживају статус **претходне заштите**:

Споменици

- ❖ Споменик палим борцима у НОБ-у од 1941 -1945.године (у центру насеља);
- ❖ Спомен плоча палим борцима од 1941 -1945.године (на зиду зграде поште и месне канцеларије у центру Витошевца).

Археолошки локалитети

- ❖ Регистровани антички локалитети у насељу Витошевац (локалитет Света Марија),
- ❖ Регистровани праисторијски локалитети у насељу Витошевац.

1.4.3. СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Валоризацијом стања животне средине планског подручја нису уочени већи облици угрожености животне средине. Стање основних елемената и показатеља квалитета животне средине (вода, ваздух, земљиште, бука) нису били предмет мерења и осматрања тако да се закључци о том стању, у контексту израде Плана генералне регулације и ове Стратешке процене изводе посредно, на основу постојања објеката, радова и активности које су извор дејства на животну средину.

На територији општине Ражањ, а самим тим и Плана генералне регулације, не врше се мерења квалитета ваздуха. Најближа метеоролошка станица је у Ћуприји и она не располаже подацима о квалитету ваздуха на територији општине Ражањ.

Изворе загађивања ваздуха представљају: саобраћајне активности, неадекватно управљање отпадом и индивидуална ложишта стамбених објеката. Тренутно ради фирма Gerber Export доо чија производња потенцијално угрожава квалитет ваздуха, али с обзиром да дотична фирма не врши мониторинг на својим котловима прецизни подаци нам нису доступни. Индивидуална ложишта стамбених објеката представљају тачкасте изворе загађења са сезонским карактером емисије. Сагоревањем чврстих горива у ложиштима долази до емисије сумпордиоксида (SO₂), прашкастих материја (PM_{2.5}, PM₁₀) и чађи, који због густине насељености могу довести до оптерећења животне средине нарочито у зимском делу године.

Недостатак шума и мали проценат ваншумског земљишта утичу негативно на микроклиматске услове, инсолацију, ветар.

Канализација отпадних вода није изграђена као ни уређај за пречишћавање отпадних вода. Отпадне воде се одлажу у непрописно изведене септичке јама, чиме је непосредно угрожена подземна вода као природни ресурс, а посредно и земљиште.

Део комуналних отпадних вода се слободно излива а део се улива у поток Витош а потом у реку Прчевицу која је усмерена ка насељу Нови Брачин и извориштина воде за пиће што представља велику опасност. Само је у питању време када ће доћи до загађење изворишта, уколико се не предузму адекватне мере за његову заштиту.

У мањој мери, деградацији земљишта доприносе и саобраћајна фреквенција дуж путева (услед таложења честица олова који се продукују путем издувних гасова моторних возила и заслањивања земљишта, као последица посипања соли натријум-хлорида ради одржавања путева током зимске сезоне).

Организовано евидентирање количина, врста и састава комуналног отпада на територији општине не постоји. Процењена просечна количина отпада у општини Ражањ је 0,9 kg/становнику/дан.

Управљање комуналним чврстим отпадом на територији општине Ражањ поверено је ЈКП „Комуналац“ Ражањ. Прикупљени отпад се одвози на локалитет "Липовац", односно долину јаруге уз локални пут Ражањ - Липовац. Овај простор, удаљен од Ражања око 2 km се за ове потребе користи око десетак година и величине је око 2,0 ha. Депонија-сметлиште је издуженог облика, дугачка је око 300 m, док је ширина променљива и креће се од 20 - 100 m, односно просечно око 60 m. Депонија је формирана у узводном делу јаруге - суве долине, која је у периодима обилних киша подложна бујичном току падавинских вода. Урађен је Главни пројекат санације депоније комуналног отпада општине Ражањ од стране предузећа ТЕХНОИНГ из Београда, јуна 2007.године и прорачунато је да ће након санације на депонију моћи да се одлаже отпад још 10 година. Према Националној стратегији, депонија општине Ражањ сврстана је у категорију K4, али због кашњења изградње регионалне депоније иста се уредује и сврстава у категорију K3, чиме се омогућава њено коришћење до почетка рада регионалне депоније, односно у периоду до 5 година.

На територији Плана Јавно комунално предузеће није поставило своје контејнере, самим тим насеље Витошевац није у систему прикупљања отпада. Становништво у сопственој режији одвози отпад. Услед немарности појединих суграђана периодично долази до формирања дивљих депонија. Фирма Gerber Export доо самоиницијативно одвози отпад на поменуто депонију.

На подручју општине Ражањ организовано је издвајање и сакупљање секундарних сировина врши се у 18 од 23 месне заједнице и то ПЕТ амбалажа укључујући и Витошевац, док се само у месној заједници Ражањ врши издвајање и сакупљање и ПЕТ и картонске амбалаже.

Прерада комуналног органског отпада прерађује се такозваним топлим компостирањем на гомили. Тренутна локација на којој се обавља компостирање налази се у индустриској зони. На подручју Плана нема систематског праћења нивоа и учесталости буке, као ни праћење утицаја на здравље људи. Најчешћи узрочник буке је саобраћај, остали извори, као што су улична бука различитог порекла и бука у домаћинствима, су заступљени у мањој мери.

1.5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПРОСТОРА КОЈИ МОЖЕ БИТИ ИЗЛОЖЕН НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ УЗ РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМЕ УГРОЖАВАЊА И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Основна подела чиниоца је на природне и антропогене који се анализирају у зависности од измењености изучаване средине. Чиниоци/фактори животне средине чине појединачне или групу параметара који одређују својства елемената животне средине. Чиниоци животне средине се користе у аналитичком поступку и процени утицаја, и то се користе углавном приликом процена утицаја у урбанизованим срединама, односно у случајевима када се ради о делимично или пак потпуно промењеном екосистему.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Предметно планско подручје налази се у измењеном стању услед антропогеног утицаја. С тим у вези, приликом избора индикатора, дефинисања циљева извршена је анализа чиниоца животне средине.

Уобичајен методолошки поступак је да се и при најмањим антропогеним утицајима анализирају сви чиниоци у зависности од расположивих података. Од природних чиниоца посебно се издвајају микроклиматски, орографски и едафски, док се од антропогених чиниоца издвајају концентрације идентификованих полутаната у елементима животне средине (ваздух, вода, земљиште) као и нивоа буке.

У циљу одређивања питања и проблема који су у плану значајни са аспекта заштите животне средине, извршена је класификација општих питања и проблема од значаја, који су распоређени у 10 група², и појединачно су разрађени, и то:

- *Могуће физичке промене изазване изградњом и радом објеката на планском подручју*
- *Коришћење природних ресурса у току изградње или рада објеката на планском подручју*
- *Коришћење, складиштење, транспорт, руковање или производња штетних материја*
- *Могућност стварања отпада током изградње или рада објеката на планском подручју*
- *Могућност загађења ваздуха, посебно опасним или токсичним материјама*
- *Могућност појаве буке и вибрација, светлосног, топлотног или електромагнетног зрачења*
- *Могућност загађења земљишта*
- *Могућност акцидената током изградње или рада објеката*
- *Могуће социјалне промене (демографске, традиционални начин живота, запосленост)*
- *Други фактори од значаја за заштиту животне средине*

Табела 2. Општа питања и проблеми заштите животне средине у Плану

Активности у плану	постоји/ не постоји	коментар
<i>Могуће физичке промене изазване изградњом и радом објеката на планском подручју</i>	ДА	Реализацијом Плана доћи ће до физичких промена у простору. Према планским обавезама вишег реда (Просторни план општине Ражањ) планиран је даљи субурбани развој (стварање радних зона планског подручја са пратећом инфраструктуром). Физичке промене односе се на изградњу објеката у складу са условима заштите, тако да уколико се планска решења и услови заштите доследно спроводе, могући су мањи утицаји на самом извору и то претежно позитивног карактера, јер ће допринети да планско подручје добије препознатљивост, да се развије услужно-комерцијална понуда, објекти пословања, мешовитог пословања, производни објекти и да се отварају нова радна места. Приликом проширења постојеће електроенергетске и телекомуникационе инфраструктуре неће бити негативних утицаја на животну средину. Изградња електроенергетских објеката на планском подручју може се вршити на основу одобрене техничке документације (које укључују и мере заштите животне средине) уз поштовање важећих прописа и техничких услова надлежне електродистрибуције
<i>Коришћење природних ресурса у току изградње или рада објеката на</i>	ДА / НЕ	Приликом изградње путне инфраструктуре, користиће се материјали из локалних извора (каменономи и локална позајмишта), које је потребно после експлоатације рекултивисати.

² Прилагођено према: Guidance on EIA – Screening, 2001

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

<i>планском подручју</i>		
<i>Коришћење, складиштење, транспорт, руковање или производња штетних материја</i>	НЕ	На планском подручју нису планиране активности којим би се производиле штетне материје. Такође, није предвиђено коришћење, транспорт штетних материја, као и руковање или евентуално складиштење токсичних материја.
<i>Могућност стварања отпада током изградње или рада објеката на планском подручју</i>	ДЕЛИМИЧНО	Радом објеката предвиђено је стварање комуналног отпада. Очекује се продукција амбалажног отпада у мањој количини, услед развоја услужно-комерцијалних делатности који уз адекватно управљање отпадом неће представљати оптерећење за животну средину, јер се овај отпад у највећој мери рециклира.
<i>Могућност загађења ваздуха, посебно опасним или токсичним материјама</i>	ДА	Планираним интервенцијама на саобраћајној инфраструктури повећаће се фреквентност саобраћаја а самим тим доћи ће и до повећања концентрације загађујућих честица у ваздуху. Правилном применом мера заштите ваздуха, које су саставни део планске документације негативи утицаји биће сведени на минимум. Опасне и токсичне материје се могу јавити изузетно, у случају да се нелегално обавља транспорт тих материја преко планског подручја и евентуално у случају акцидента приликом тог транспорта.
<i>Могућност појаве буке и вибрација, светлосног, топлотног или електромагнетног зрачења</i>	ДЕЛИМИЧНО	У редовном раду објеката, није могућа појава бука, вибрација, топлотног, јонизујућег или нејонизујућег зрачења. Планиране интервенције на саобраћајној инфраструктури имају за циљ подизање нивоа приступачности и опслуживања планираних намена посматраног подручја, повећање фреквентности саобраћаја, што за последицу може имати повећани ниво буке. Мања електромагнетна зрачења, у складу са дозвољеним вредностима, су могућа на самом извору електроенергетске инфраструктуре (објекти трафостаница и водови), у чијем раду се примењују редовне мере и услови заштите.
<i>Могућност загађења земљишта</i>	НЕ	Планом нису предвиђена решења која би имала негативан утицај на земљиште.
<i>Могућност акцидента током изградње или рада објеката</i>	ДЕЛИМИЧНО	Могући су акциденти на самом извору, који немају значаја за животну средину, али могу угрозити живот и здравље непосредних извршилаца, при изградњи објеката. Применом мера заштите на раду се могуће акциденталне ситуације спречавају и вероватноћа њиховог јављања се своди на минимум.
<i>Могуће социјалне промене (демографске, традиционални начин живота, запосленост)</i>	ДА	Овим планом се очекују директни социјални позитивни ефекти повећањем запослености развојем радне зоне.
<i>Други фактори од значаја за заштиту животне средине</i>	ДА	Постојећи гасоводи високог притиска на територији насеља Високог су подземни објекти у којима се транспорт природног гаса, одвија у затвореном систему, и самим тим немају никаквог утицаја на стање животне средине у простору око заштитних коридора ових гасовода. Даљи развој мреже биће спроведен по истом принципу

На основу процене стања животне средине на планском подручју кључни проблеми заштите животне средине су следећи:

- степен инфраструктурне уређености;
- слободно изливање отпадних вода или њихово прикупљање у водопропусне септичке јаме;
- пречишћавање отпадних вода;
- сакупљање, транспорт и планско одлагање отпада;
- стање локалне нормативе у области заштите животне средине;
- неразвијен мониторинг животне средине и недовољно инвестирање у заштиту животне средине;

Разлози за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

Сагласно члану 6. Закона о стратешкој процени утицаја („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 88/10), у Извештају о стратешкој процени утицаја нису посебно разматрана питања везана за климатске промене, промене озонског омотача и утицај јонизујућег зрачења (с обзиром да досадашња истраживања и сазнања о природном и другом зрачењу, те врсте и садржају радионуклида не индикују опасност по здравље људи, уз поштовање прописа и обавеза из тих прописа у вези постојања и руковања материјалима и опремом која је извор зрачења (планским решењима се не предвиђају мере и радови којима би се стање у овој области животне средине могло погоршати).

1.6. РЕЗУЛТАТИ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У складу са одредбама члана 11. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину надлежни општински орган у припреми одлуке о изради стратешке процене, извршио је претходне консултације и усаглашавање ставова заинтересованих органа и организација, органа локалне самоуправе, корисника простора и других субјеката.

Истовремено, прибављена су мишљења органа надлежног за послове заштите животне средине. У консултацији током израде Нацрта Плана генералне регулације насеља Витошевац и предметног Извештаја консултовани су обавезујући услови Завода за заштиту природе Србије, планови и програми Јавног комуналног предузећа и други одговарајући пројекти и програми који индиректно третирају проблематику заштите животне средине.

Заинтересовани органи, организације, удружења грађана, НВО и друге заинтересоване групе и појединци, моћи ће у оквиру јавног увида о Нацрту Плана генералне регулације да остваре и увид у овај Извештај, тако да ће се претходне консултације наставити у оквиру јавних консултација. Надлежни органи и комуналне службе су за потребе израде Плана генералне регулације доставиле услове и одређене иницијативе које су на адекватан начин уграђене у складу са нормативима и стандардима.

1. Јавно предузеће "Србијашуме", Булевар Михајла Пупина 113, број 7842/1 од 12.07.2013.г.
2. РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕРЕОЛОШКИ ЗАВОД, Климатолошко одељење, Кнеза Вишеслава бр.66, Београд, број 92-III-I-71/2013, од 09.07.2013.г.
3. РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД, *Ташмајдан б.б. Поштански фах 16*, Београд, број 02-356-1/13 од 16.07.2013.г.
4. ЈП "ТЕЛЕКОМ СРБИЈА", ИЈ Крушевац, број 5423-216047/1-1 од 23.07.2013.год.
5. МУП РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, Сектор за ванредне ситуације, Управа за превентивну заштиту, Београд, 07/2 број 217-802/13 од 14.08.2013.
6. МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ, Управа за инфраструктуру, Београд, број 2190-4 од 26.07.2013.
7. ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ, Добричка 2, Ниш, број 865/2 од 02.08.2013.

8. ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ, Др.Ивана Рибара 91, Нови Београд, 03 број 020-1693/2 од 16.08.2013.г
9. ЈВП "СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, Водопривредни центар «Морава» Ниш, Душанова 52, Ниш, број 09-3719/2 од 18.07.2013.
10. Јавно предузеће ПУТЕВИ СРБИЈЕ, Булевар краља Александра 282, Београд, бр. 953-14399/14-1, од 28.07.2014 г.
11. ЈП „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ“, Кнеза Милоша 11, Београд, број III -18 -03 -147/4 од 29.07.2013.г
12. ЕПС – „Електросрбија“, Крушевац, Косанчићева 32, Крушевац, број 6848/1 од 13.09.2013.г.
13. ЈП „Србијагас“ од Београд, ДП за транспорт и промет природног и течног гаса, Аутопут 11, Нови Београд, број 02-03/12487 од 09.07.2013.
14. Привредно друштво "Југоросгас" АД БЕОГРАД, Улица Змај Јовина 8-10, Београд, број 757 од 07.08.2013.
15. Републичка дирекција за воде, Београд, број 325-05-01202/2013-07 од 29.08.2013.г.
16. ЈП "Комуналац", Ражањ, број 14 од 19.02.2014.г.

2.0. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

Приликом припреме Планова генералне регулације, уобичајено је да се изврши одговарајућа уградња и разрада циљева планова вишег реда, тако да се уз поштовање услова коришћења, уређења и заштите простора из планова вишег реда дефинишу специфични циљеви за планско подручје, конкретни разматрани простор, намену површина, доминантне делатности које се одвијају на посматраном подручју и сл.

Са становишта дугорочне организације коришћења, уређења и заштите простора концепт одрживог развоја представља стратешку активност којом се дефинишу плански принципи и критеријуми заштите, затим средства и развој животне средине.

2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

У складу са законским одредбама, у овом поглављу су приказани општи и посебни циљеви и индикатори стратешке процене. Општи циљеви стратешке процене припремљени су на основу стања животне средине, стратешких питања заштите животне средине од значаја за планско подручје и циљева и захтева у области заштите животне средине релевантних секторских докумената.

Основни циљ заштите животне средине на планском подручју је очување и унапређење стања животне средине, у односу на постојеће стање и планиран развој, уз примену начела превенције и предострожности и начела одрживог развоја у будућем развоју подручја.

Овај циљ се реализује следећим општим циљевима:

- ❖ очување и унапређење животне средине на подручју Плана генералне регулације
- ❖ очување природних станишта и предела
- ❖ заштита здравља становништва у границама Плана и у окружењу

- ❖ плански и контролисани равој подручја уз поштовање принципа одрживог развоја и обавезних мера заштите животне средине
- ❖ поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења
- ❖ смањење отпада на извору и управљање свим врстама отпада
- ❖ комунално и инфраструктурно опремање подручја
- ❖ повећање обима инвестиција за заштиту животне средине
- ❖ побољшање информисања, обука становништва за заштиту животне средине, обезбеђење учешће јавности у доношењу одлука које могу имати утицаја на квалитет животне средине.

Посебни циљеви стратешке процене чине, првенствено, методолошко мерило кроз које се третирају/проверавају ефекти плана на животну средину. Они треба да обезбеде субјектима одлучивања јасну слику о суштинским утицајима плана на животну средину, на основу које је могуће донети одлуке које су у функцији заштите животне средине и реализације основних циљева одрживог развоја.

За реализацију општих циљева утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима :

- очување и унапређење квалитета ваздуха
- спречавање емисије штетних материја из новопланираних извора, како не би дошло до угрожавања животне средине
- заштита ширег подручја од могућих акцидентних ситуација током производних процеса у планираној мешовитој-радној зони
- очување и унапређење квалитета површинских и подземних вода
- изградња канализационог система и одвођење отпадних вода на санитарно прописан начин у реципијент
- унапређење и доградња водоводне мреже уз обезбеђивање довољне количине квалитетне воде за пиће
- смањење загађивања земљишта
- очување биодиверзитета и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости
- ублажити негативан утицај развоја на деградацију предела
- унапређење система прикупљања, третмана и одлагања чврстог отпада
- адекватан третман постојеће културне баштине и иницирање нових археолошких истраживања
- унапређење енергетске ефикасности
- смањење изложености буци и вибрацијама, повећање учешћа јавних зелених површина и изградња зона заштитног зеленила дуж главних саобраћајних праваца
- развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке)

2.2. ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Планирање је кључна карика у систему управљања променама у животној средини, а почетни и најважнији корак у процесу планирања је формирање базе података (информационе основе) ради идентификације те исте средине. На основу идентификованог стања у могућности смо да предузмемо адекватне мере у планском процесу у циљу ефикасне заштите животне средине.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Саставни део информационог система представљају показатељи (индикатори). Показатељи управљања животном средином представљају веома битан сегмент у оквиру израде просторног или урбанистичког плана и један ниво у оквиру комплексног просторног информационог система. Сврха њиховог коришћења је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Показатељи су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животnoj средини и за утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање (просторно, урбанистичко и др).

Изабрани индикатори су у складу са планираним активностима на Планском подручју и њиховим могућим утицајима на квалитет животне средине.

Табела бр. 3: Посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора

посебан циљ	индикатор
▪ очување и унапређење квалитета ваздуха ▪ спречавање емисије штетних материја из новопланираних извора, како не би дошло до угрожавања животне средине	• Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO₂, NO₂, PM₁₀, O₃
▪ очување и унапређење квалитета површинских и подземних вода - пречишћавање отпадних вода ▪ изградња канализационог система и одвођење отпадних вода на санитарно прописан начин у реципијент ▪ унапређење и доградња водоводне мреже уз обезбеђивање довољне количине квалитетне воде за пиће	• Serbian Water Quality Index (SWQI) - Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК₅, физичко-хемијски и микробиолошки параметри квалитета површинских вода • Нутријенти у површинским и подземним водама • Проценат становника прикључен на јавну канализацију • Загађене (непречишћене) отпадне воде
▪ смањење загађивања земљишта	• Површине деградираног земљишта
▪ унапређење система прикупљања, третмана и одлагања чврстог отпада	• Укупна количина произведеног отпада • Укупна количина комуналног отпада • Укупна количина амбалажног отпада

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

▪ очување биодиверзитета и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости ▪ ублажити негативан утицај развоја на деградацију предела ▪ заштита ширег подручја од могућих акцидентних ситуација током производних процеса у планираној мешовитој-радној зони	• Диверзитет врста • Систем управљања заштитом животне средине
▪ адекватан третман постојеће културне баштине и иницирање нових археолошких истраживања	• Број валоризованих објеката градитељског наслеђа • Број новооткривених културних добара
▪ унапређење енергетске ефикасности	❖ % смањења потрошње енергената
▪ смањење изложености буци и вибрацијама, изградња зона заштитног зеленила дуж главних саобраћајних праваца	• Укупни индикатор буке, изложеност вибрацијама
▪ развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке)	• Број мерних места, стање мониторинг мреже

Индикатори	Јединица мере
Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за PM ₁₀ , NO ₂ , O ₃ и SO ₂ ,	Број дана у току године са прекорачењем дневне граничне вредности,
Нутријенти у површинским и подземним водама,	Нитрати (mg NO ₃ /l), укупни фосфор и ортофосфати (µg P/l),

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

SWQI-Serbian Water Quality Index,	<i>Пет описних индикатора</i> (на скали од 0 до100) и индикатор у боји: <i>веома лош</i> (0-38) црвено, <i>лош</i> (39-71) - жуто, <i>добар</i> (72-83) - зелено, <i>веома добар</i> (84-89) – светло плаво и <i>одличан</i> (90-100) – тамно плаво. температура воде (°C), pH вредност (pH), електропроводљивост (μS/cm), % засићења O ₂ (%), БПК ₅ (mg O ₂ /l), суспендоване материје (mg/l), укупни оксидовани азот (Нитрати + Нитрити)(mg N/l), ортофосфати (mg P/l), укупни амонијум (mg N/l) и највероватнији број колиформних клица (n/100ml),
Проценат становника прикључен на јавну канализацију	% (проценат),
Загађене (непречишћене) отпадне воде,	% (проценат),
Површине деградираних земљишта,	% деградираног земљишта у односу на укупну површину и површина деградираног земљишта изражена у ha,
Диверзитет врста,	Број јединки по јединици површине. Број гнездећих парова. Површина у хектарима (ha),
Систем управљања заштитом животне средине	Број предузећа са сертификатима ИСО 14001
Укупна количина произведеног отпада,	Индикатор се изражава у тонама по години (t/год),
Укупна количина произведеног комуналног отпада	Индикатор се изражава у тонама по години (t/год),
Укупна количина амбалажног отпада	Индикатор се изражава у тонама по години (t/год),односно у процентима %,
Број валоризованих објеката градитељског наслеђа	Број добара ,
Укупни индикатор буке, изложеност вибрацијама	Децибел (dB(A))
% смањења потрошње енергената	% (проценат),
Број мерних места, стање мониторинг мреже	Број мерних места

3.0. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У складу са законским одредбама процена могућих утицаја плана на животну средину се обавља у оквиру неколико фаза и подфаза, а садржани су следећи елементи:

- a) приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- b) поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- c) приказ процењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- d) начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, привредним и другим објектима или другим створеним вредностима, као и начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

3.1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Законом није јасно прописано која варијантна решења подлежу процени. Имајући у виду законску регулативу у области планирања, уређења простора и изградњи објеката, предвиђа се израда планских варијантних решења. За избор најповољније варијанте уобичајено је да се користе критеријуми засновани на начелима економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости. Другим речима, у пракси се на овај начин до фазе јавних консултација у начелу заузима став о варијантама, тако да се у пракси стратешке процене, по правилу процењују две варијанте, респективно три, и то: (1) прва варијанта да се план не усвоји, односно да не дође до спровођења плана; (2) друга у којој се план усваја и доследно спроводи; и (3) трећа – респективна (алтернативна), у којој се план усваја и спроводи уз подршку других планова, програма, пројеката и инструмената, који су у функцији развоја и заштите. За потребе ове стратешке процене разматрају варијанта нееспровођења и спровођење плана (уз подршку других планова, програма и инструмената).

Варијантна решења Плана генералне регулације насеља Витошевац представљају различите рационалне начине, средства и мере реализације циљева Плана у појединим секторима развоја, кроз разматрање могућности коришћења одређеног простора за специфичне намене и активности, односно разматрање могућности коришћење различитих простора за реализацију конкретне активности која се планира. Поред тога, треба узети у обзир и варијанте имплементације Плана. Укупни ефекти Плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, циљевима и варијантним решењима плана.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

За планове који имају већи степен неизвесности реализације, метод израде сценарија модела развоја омогућује процену позитивних и негативних ефеката варијантних решења плана. У процени варијантних решења, процењују се циљеви стратешке процене у односу на секторе развоја у плану детаљне регулације у оквиру два сценарија примене плана: тзв. „реални” у случају да се план усвоји и примењује, тзв. „песимистички” у случају да се план не усвоји и не примењује и тзв. „оптимистички”, по коме се план усваја спроводи уз подршку програма, пројеката и других инструмената. Процена се обавља у складу са изабраним индикаторима за сваки циљ стратешке процене појединачно. Процена је квалитативног карактера и могући су следећи утицаји: (1) укупно позитиван утицај „+”; (2) укупно негативан утицај „-”; (3) неутралан – када нема директног утицаја „0”; (4) нејасан утицај „?”.

Табела 4. *Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује)*

Циљеви СПУ

1. очување и унапређење квалитета ваздуха
2. спречавање емисије штетних материја из новопланираних извора, како не би дошло до угрожавања животне средине
3. заштита ширег подручја од могућих акцидентних ситуација током производних процеса у планираној мешовитој-радној зони
4. очување и унапређење квалитета површинских и подземних вода
5. изградња канализационог система и одвођење отпадних вода на санитарно прописан начин у реципијент
6. унапређење и доградња водоводне мреже уз обезбеђивање довољне количине квалитетне воде за пиће
7. смањење загађивања земљишта
8. очување биодиверзитета и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости
9. ублажити негативан утицај развоја на деградацију предела
10. унапређење система прикупљања, третмана и одлагања чврстог отпада
11. адекватан третман постојеће културне баштине и иницирање нових археолошких истраживања
12. унапређење енергетске ефикасности
13. смањење изложености буци и вибрацијама, повећање учешћа јавних зелених површина и изградња зона заштитног зеленила дуж главних саобраћајних праваца
14. развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке)

Циљеви стратешке процене

Сектор плана	Сценарио развоја	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Техничка инфраструктура и комунална опрема	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Становање	ВАРИЈАНТА 1	0	-	0	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	0	+	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Зеленило	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	-
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0	+
Саобраћај	ВАРИЈАНТА 1	-	-	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	+	+
Услужно - комерцијалне делатности	ВАРИЈАНТА 1	-	-	0	0	0	0	0	-	-	0	0	0	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0	0
Заштита животне средине	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Заштита предела и културних добара	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	-	0	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+

+ – укупно позитиван утицај,
 - – укупно негативан утицај,
 0 – нема директан утицај,
 ? – или нејасан утицај

3.2. РАЗЛОЗИ ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА

На основу одредби члана 15. Закона, пореде се варијантна решења и даје приказ разлога за избор најповољнијег решења. Варијантна решења су поређена према циљевима стратешке процене и секторима у плану. Варијанта 1 се односи на неусвајање плана (а самим тим и неспровођење плана) је неповољније са свих аспеката. Варијанта 2 се односи на усвајање и спровођење плана уз подршку стратегија, планова и програма. У варијанти 1 да се план детаљне регулације не донесе и да се развој одвија стихијски могу се очекивати само негативни ефекти код сваког сектора/активности и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процене утицаја. Истовремено, процењени варијантни утицаји са собом носе и одређени степен ентропије који није могуће са прецизношћу предвидети. У варијанти 2 да се План генералне регулације имплементира уз подршку примена других стратегија, планова и програма могу се очекивати позитивни ефекти у сваком сектору/активности, који отклањају већину негативних тенденција у развоју, у случају да План не би имплементирао. У овој варијанти могу се јавити и појединачни негативни ефекти, али само на извору, повременог и тренутног карактера.

Приказ варијантног решења не усвајања Плана генералне регулације насеља Витошевац

Плански документ представља основни инструмент управљања простором. Недостатак Плана значи недостатак адекватних мера и услова за организовање активности у простору и његово контролисано коришћење.

Прихватањем **Варијанте I** одржало би се постојеће стање у простору које карактерише:

- негативни утицаји на квалитет ваздуха, вода и земљишта;
- недовољна инфраструктурна и комунална опремљеност, незадовољавајуће стање саобраћајница;
- неконтролисано испуштање отпадних вода у реципијенте;
- неразвијен мониторинг животне средине и недовољно инвестирање у заштиту животне средине

Варијантно решење не усвајања Плана генералне регулације насеља Витошевац

Предности	Недостаци
• наставак традиционалног начина живота • неизмењена станишта флоре и фауне • неизмењени предео, пејзажне карактеристике простора	• нарушавање основног концепта дугорочног одрживог развоја • недостатак мера и инструмената за управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин; • угрожавање квалитета ваздуха, вода, земљишта и здравља становништва; • непоштовање обавезујућих смерница и мера за уређивање подручја; • нерационално коришћење и деградација природних ресурса и предеоних вредности подручја; • непоштовање мера обавезног инфраструктурног и комуналног опремања и уређења, • непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу.

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Приказ варијантног решења усвајања и имплементације Плана генералне регулације насеља Витошевац - Варијанта II

Предности	Недостаци
• одрживи развој на основама заштите и одрживог коришћења простора, природних и створених вредности и животне средине • смањење потрошње фосилних горива, прикључивањем већег броја корисника на гасоводну мрежу • обезбеђивања краткорочне и дугорочне могућности запошљавања. Краткорочно запошљавање у току изградње објеката и пратеће инфраструктуре. Дугорочно запошљавање – управљање објектима; • рационална организација и уређење простора у границама утврђеног грађевинског подручја; • заштита природне и животне средине, • дефинисање мера заштите при реализацији потенцијалних пројеката у границама Плана уз обавезну процену утицаја на животну средину, пројектовање и спровођење мера заштите, мера управљања акцидентом и контрола стања животне средине; • праћење и контрола стања животне средине (мониторинг); • унапређење водоснабдевања и решење проблема одвођења и третмана отпадних вода • унапређење управљањаотпадом • унапређење саобраћајне повезаности подручја Плана са околином	• негативни утицаји током изградње (повишен ниво буке, вибрација, емисија прашине); • повећање амбалажног отпада услед развоја услужно-комерцијалних делатности

На основу претходне анализе и процене варијантних решења, може се закључити да је варијанта доношења предложеног Плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

3.3. ЕВАЛУАЦИЈА КАРАКТЕРИСТИКА И ЗНАЧАЈА УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

Стратешка процена утицаја која се ради за ниво Плана генералне регулације може се само бавити генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења у плану на животну средину, а не појединачним објектима и активностима које се планирају. Ниво детаљности који ће анализирати појединачне објекте и њихове утицаје на животну средину, разматраће се у овире процена утицаја појединачних објеката на животну средину за објекте за које надлежни орган утврди потребу израде овог документа неопходног за добијање одобрења за изградњу.

Евалуација карактеристика планских решења представља процену утицаја у ужем смислу. У овој фази се обавља евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења на животну средину. Претходно је потребно извршити селекцију планских решења од значаја за животну средину и класификацију према секторима/сегментима у плану. Евалуација утицаја врши се са циљем да се утврди значај утицаја, према критеријумима из Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. У обзир су узимају следеће карактеристике утицаја:

- Врста утицаја,
- Вероватноћа да се утицај појави,
- Временска димензија односно трајање утицаја, према временском хоризонту ПГР-а: краткорочни утицаји; средњорочни утицаји; дугорочни утицаји (период после временског хоризонта ПГР-а)
- Учесталост утицаја,
- Просторна димензија утицаја.

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према врсти Плана генералне регулације, како је приказано у следећој табели.

Табела бр. 5. Вредновање карактеристика утицаја

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
Позитиван Неутралан Негативан	• Врло вероватан утицај – ВВ • утицај вероватан - В • утицај могућ – МВ	• краткорочан – К • средњорочан – Ср • дугорочан – Д	• повремен – Пу • средње учестао - СУ • сталан – Ст	Локални (Л) Регионални (Р) Национални (Н) Прекогранични (П) Међународни (М)

У складу са врстом планског документа, карактеристикама планског подручја и стањем животне средине, изабране су карактеристике које одређују стратешки значајан утицај и то:

- Могућ, вероватан и врло вероватан утицај
- Краткорочан, средњорочан и дугорочан утицај
- Повремен, средње учестао и сталан утицај
- Локални утицај

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Евалуација утицаја вршена је за изабране концепте и решења стратешког нивоа, квалитивно-описно, на основу чега је припремљена коначна матрица која показује одрживост Плана. Евалуација утицаја је у збирној табели приказана коришћењем одговарајућих боја (зелена за позитивне утицаје, црвена за негативне, бела за неутралне) а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две карактеристике) и врло значајне (три или четири карактеристике), како је приказано у следећој табели.

Врста/значај утицаја	Стратешки значајан утицај (једна или две карактеристике)	Стратешки веома значајан утицај (три или четири карактеристике)
Позитиван		
Негативан		
Неутралан		

Збирна матрица утицаја Плана генералне регулације насеља Витошевац на животну средину приказана је табеларно.

Табела бр. 6. Матрице процене утицаја

Циљеви СПУ

1. очување и унапређење квалитета ваздуха
2. спречавање емисије штетних материја из новопланираних извора, како не би дошло до угрожавања животне средине
3. заштита ширег подручја од могућих акцидентних ситуација током производних процеса у планираној мешовитој-радној зони
4. очување и унапређење квалитета површинских и подземних вода
5. изградња канализационог система и одвођење отпадних вода на санитарно прописан начин у реципијент
6. унапређење и доградња водоводне мреже уз обезбеђивање довољне количине квалитетне воде за пиће
7. смањење загађивања земљишта
8. очување биодиверзитета и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости
9. ублажити негативан утицај развоја на деградацију предела
10. унапређење система прикупљања, третмана и одлагања чврстог отпада
11. адекватан третман постојеће културне баштине и иницирање нових археолошких истраживања
12. унапређење енергетске ефикасности
13. смањење изложености буци и вибрацијама, повећање учешћа јавних зелених површина и изградња зона заштитног зеленила дуж главних саобраћајних праваца
14. развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке)

Циљеви СПУ

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
изградња објеката дечије заштите, унапређење и доградња школског простора									ВВ Ср/Д Пу/СУ Л					
неопходно је, у систему зеленила, планирати зелене површине јавног коришћења			В Ср Пу/СУ Л					В/ВВ Ср Пу/СУ Л					ВВ Ср Пу/СУ Л	

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
реализација планираног концепта развоја становања		ВВ Ср/Д СУ/Ст Л					В/ВВ Ср Пу/СУ Л							
преусмеравање транзитног саобраћаја на државном путу улицом Живадина Михајловића	МВ Ср/Д Пу/СУ Л													ВВ Ср Пу/СУ Л
	В Ср Пу/СУ Л													
заштита саобраћајница од утицаја површинских вода изградњом објеката за прихват и евакуацију атмосферских вода који чине одводни јаркови и риголи у условима просторних ограничења и изградња нове саобраћајне мреже				ВВ Ср/Д СУ/Ст Л				В/ВВ Ср Пу/СУ Л	В/ВВ Ср Пу/СУ Л					
кретање пешака на правцима саобраћајница 1. и 2. ранга на планираним тротоарима									В/ВВ Ср Пу/СУ Л					

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
доградња постојеће водоводне мреже и где год је то могуће повезати је у прстен (Систем развијати тако да се у будућности може повезати са регионалним системом базираном на акумулацији "Бован")						ВВ Ср/Д СУ/Ст Л								ВВ Д СУ/Ст Л
израда пројекта канализације насеља Витошевац и реализација истог у пракси				ВВ Ср/Д СУ/Ст Л	ВВ Ср/Д СУ/Ст Л		ВВ Ср/Д СУ/Ст Л		В/ВВ Ср Пу/СУ Л					ВВ Д СУ/Ст Л
прикупљање и одвођење површинских вода отвореним каналима и попречним нагибом саобраћајница са слободним уливањем у водотоке и јаркове				В/ВВ Ср Пу/СУ Л			В/ВВ Ср Пу/СУ Л		В/ВВ Ср Пу/СУ Л					
реконструкција постојеће Т.С. 10/0,4 KV у циљу повећања снаге														

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
реконструкција читаве нисконапонске мреже по потреби														
замена постојеће АТС, MSAN-ом потребног капацитета у циљу пружања широког диапазона телекомуникационих услуга постојећим и планираним корисницима														
извршити делимичну реконструкцију постојеће и доградњу нове примарне месне разводне телефонске мреже														
увођење дистрибутивне гасоводне мреже	В/ВВ Ср/Д Пу/СУ Л	В/ВВ Ср/Д Пу/СУ Л												
адекватно комунално опремање зелене пијаце, уређење простора сточне пијаце и ветеринарске амбуланте									В/ВВ Ср Пу/СУ Л					

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
проширење и уређење постојећег гробља, спровођење водоводне и мреже кишне канализације, озелењавање слободних површина, формирање заштитног зеленог појаса, по ободу..							В Ср СУ/Ст Л							
унапређење пословно-производних, комерцијалних садржај, услуга, угоститељства и трговине		В/ВВ Ср/Д СУ/Ст Л	В Ср СУ/Ст Л						В/ВВ Ср/Д СУ/Ст Л			ВВ Д СУ/Ст Л		ВВ Д СУ/Ст Л
унапређење спортско-рекреативних садржаја, реконструкција објекта и сређивање фасаде фудбалског игралишта, уређење спортских терена									ВВ Ср Пу/СУ Л					
унапређење зеленила								ВВ Ср/Д СУ Л	ВВ Ср/Д СУ/Ст Л				ВВ Д СУ/Ст Л	
заштита и презентација валоризованих објеката градитељског наслеђа и њихове околине и евидентирање нове							В/ВВ Ср Пу/СУ Л				В/ВВ Ср Пу/СУ Л			ВВ Ср/Д СУ/Ст Л

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
културне баштине														
интегрална заштита природних вредности, заштита животне средине	ВВ Д СУ/СТ Л	ВВ Д СУ/СТ Л	ВВ Д СУ/СТ Л	ВВ Д СУ/СТ Л	ВВ Д СУ/СТ Л	ВВ Ср/Д СУ Л	ВВ Ср/Д СУ Л	ВВ/В Ср СУ/СТ Л	ВВ/В Ср СУ/СТ Л	ВВ Ср/Д СУ Л		ВВ Ср/Д СУ Л	ВВ Ср/Д СУ Л	ВВ Ср/Д СУ Л

Горња табела представља приказ вредновања планских решења са аспекта заштите животне средине. Сваки процењени утицај је резултат вишекритеријумског вредновања појединачних планских решења и њиховог утицаја на посебне циљеве стратешке процене утицаја и на основне компоненте животне средине - ваздух, воду и земљиште.

Наведена планска решења углавном имају мали негативан и позитиван утицај на очување квалитета животне средине, док поједина планска решења немају никакав утицај на животну средину.

Утицају планских решења су локалног карактера. Вероватноћа утицаја планског решења на животну средину је могућа, вероватна или врло вероватна у зависности од планског решења. На овом нивоу плана није било могуће детаљно анализирати свако планско решење и непосредан утицај планираних активности на животну средину јер нису дефинисане све појединости везане за дато планско решење. У случајевима где је процењено да може доћи до негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите.

КУМУЛАТИВНИ И СИНЕРГИЈСКИ УТИЦАЈИ

На основу одредаба члана 15. Закона о стратешкој процени, стратешка процена обухвата и процену кумулативних и синергијских ефеката. Теоријски је могуће да се јаве интеракције међу мањим утицајима како планских решења, тако и појединачних објеката и активности на планском подручју. Примера ради, кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат (загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке).

Синергијски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергијски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта.

Позитивни кумулативни и синергијски ефекти планских решења очекују се превасходно у погледу побољшања квалитета површинских и подземних вода, као и у погледу ефикасног третмана чврстог комуналног отпада. Инвестирање у изградњу инфраструктурних система (водоводна, канализациона и гасоводна мрежа), допринеће укупном побољшању заштите животне средине, и уопштено, здравља становништва.

Са друге стране, мањи негативни кумулативни ефекти који се могу очекивати реализацијом планских решења односе на могућност несавесног угрожавања природних вредности подручја услед реализација саобраћајних праваца (загађење природних вредности и квалитета основних елемената животне средине) и привредних објеката у радној зони (конверзија пољопривредног у грађевинско земљиште, могуће повећање концентрације загађујућих материја у води, ваздуху и земљишту, потенцијална опасност од настанка удеса и акцидентних ситуација, итд.).

Такође, негативни кумулативни ефекти услед суперпонирања буке могу се очекивати у подручјима непосредне близине државног пута и мреже локалних путева у оквиру грађевинског подручја општинског центра (у случају суперпонирања, резултантни ниво буке у зони преклапања би прелазео гранични дозвољени ниво буке за око 10 dB (A)).

3.4. МЕРЕ ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквиру граница прихватљивости, а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи.

Мере заштите омогућавају развој спречавају конфликти на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја.

Дефинисање мера заштите извршено је на основу анализе стања животне средине, процене могућих утицаја Плана на животну средину и фактора животне средине за које је утврђено да могу бити изложени највећем утицају.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА

Очување квалитета ваздуха на планском подручју и успостављање вишег стандарда квалитета ваздуха оствариће се применом следећих правила и мера заштите:

- ❖ инсистирати на коришћењу гаса и алтернативних горива (биогаз и др.), у свим возилима друског саобраћаја
- ❖ одређеним мерама стимулисати грађане са индивидуалним ложиштима на прелаза на алтернативне изворе загревања
- ❖ унапређење квалитета ваздуха обезбедити даљим развојем заснованом на рационалнијој употреби енергије и повећању енергетске ефикасности
- ❖ обавезно је постављање филтера у објектима у којима се врши термичка обрада хране (свих врста)
- ❖ спречити градњу објеката који могу угрозити околину, односно који користе токсичне, или у процесу производње производе опасне материје, буку, непријатне мирисе и сл..
- ❖ реконструкција и изградња нових саобраћајница мора бити заснована на строгим еколошким принципима према европским стандардима
- ❖ обавезно је контролисање претакања нафте и нафтних деривата на комплексима станица за напајање горивом на планском подручју, ради одржавања прописаних нивоа емисије органски испарљивих једињења;
- ❖ приликом грађевинских радова на изградњи производних и комерцијалних објеката током летњих месеци посебну пажњу усмерити ка смањењу запрашености честицама грађевинског отпада местимичним заливањем површина на којима је депонован грађевински шут и остали отпад
- ❖ израда регистра извора загађивања ваздуха и успостављање мониторинга
- ❖ обавезан је мониторинг утицаја загађености ваздуха на здравље становништва
- ❖ обавезна је доступност резултата испитивања и праћења стања квалитета ваздуха
- ❖ редовно информисање јавности и надлежних институција, у складу са важећим Законом
- ❖ препоручљива је стална едукација и подизање еколошке свести о значају квалитета ваздуха и животне средине.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОДА

Приоритетне активности са становишта заштите вода у наредном планском периоду односиће се на адекватну заштиту вода што ће се остварити применом следећих мера заштите:

- ❖ обавезна је континуирана контрола квалитета воде за пиће, доградња водоводне мреже и где год је то могуће њено повезивање у прстен због повољног хидрауличног рада система
- ❖ избор материјала за изградњу канализације извршити у складу са обавезом да се спречи свака могућност неконтролисаног изливања отпадних вода у околни простор, што подразумева адекватну отпорност цевовода и прикључака на све механичке и хемијске утицаје, укључујући и компоненту обезбеђења одговарајуће флексибилности, а због могуће геотехничке повредљивости геолошке средине у подлози цевовода (слегање, течење, клижење, бубрење материјала и др.);

- ❖ изградњу саобраћајних површина (интерне саобраћајнице, паркинзи и сл.) вршити са водонепропусним материјалима отпорним на нафту и нафтне деривате и са ивичњацима којима ће се спречити одливање воде са саобраћајаних површина на околно земљиште приликом њиховог одржавања или за време падавина;
- ❖ атмосферске воде са условно чистих површина (кровови, надстрешнице) могу се без претходног пречишћавања слободно испуштати у околне зелене површине;
- ❖ није дозвољено депоновање било каквог материјала на обалама водотока,
- ❖ забрањено је упуштање загађених и потенцијално загађених атмосферских и свих отпадних вода, без претходног третмана до нивоа за захтевану класу водотокова, према Уредби о категоризацији водотока и Уредби о класификацији вода и забраном депоновања било каквог отпада у приобаљу
- ❖ забранити упуштање било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама
- ❖ неопходно је планирати и спровести низ мера санационо-уређајног карактера са нагласком на хортикултурним интервенцијама и уклањању или обликовању естетски незадовољавајућих елемената простора
- ❖ неопходна је едукација становништва и потрошача ради смањења примарног загађења, увођењем контроле квалитета воде за пиће из локалних бунара од стране стручних служби
- ❖ неопходно је применити принцип “загађивач плаћа” у процесу приватизације, власници на време морају да знају све економске последице на том плану (улагање у заштитне системе за пречишћавање) или плаћање надокнаде које морају да буду веће од ефективних трошкова пречишћавања отпадних вода;

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗЕМЉИШТА

Заштита земљишта спроводиће се применом правила и мера заштите:

- ❖ обавезно је спровести систематско/периодично праћење квалитета земљишта
- ❖ очувати економску и екосистемску функцију земљишта спровођењем техничких и биолошких радова и мера заштите на евидентираним ерозионим теренима
- ❖ обавезно је прописивање изградње водонепропусних септичких јама до изградње канализационе инфраструктуре
- ❖ обавезна је израда пројекта канализације, а након тога и реализација истог
- ❖ забрањено је неконтролисано депоновање свих врста отпада
- ❖ обезбедити услове за спречавање стварања "дивљих" депонија
- ❖ ако дође до хаваријског изливања горива, уља и сл обавезно је уклањање дела загађеног земљишта и његова санација заменом и затрпавањем

МЕРЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

У циљу ефикасног управљања отпадом на подручју Плана утврђују се следеће мере:

- ❖ обезбедити највиши ниво комуналне хигијене спречавањем неадекватног депоновања отпада
- ❖ укључити простор плана у систем прикупљања отпада
- ❖ у зони планираних намена дефинисати позиције и капацитете контејнера за одлагање чврстог отпада
- ❖ најстрожије је забрањено формирање одлагалишта вишка материјала поток
- ❖ грађевински отпад који може да настане приликом реализације инфраструктурних инсталација, саобраћајница и осталих објеката, обавезно је уредно прикупити на локацији, разврстати и класирати по карактеру и пореклу а затим безбедно допремити до за то предвиђене локације
- ❖ збринути медицински отпад из амбуланте на прописан начин
- ❖ угинуле животиње и кућне љубимце, кланични отпад, отпад из објеката за узгој животиња, збринути на прописан начин

- ❖ потенцирати и стимулисати разврставања комуналног отпада од стране локалног становништва на месту одлагања
- ❖ препотучљива је едукација становништва, јавних служби и бизнис сектора о значају и начинима исправног поступања са отпадом (кампање, оглашавања, промотивни материјали, брошуре)

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ

Бука је, физички посматрано, емитована енергија која се преноси таласима кроз ваздух. Људско ухо другачије препознаје, код истог нивоа буке, ниске фреквенције од високих. Високе фреквенције код истог нивоа буке више сметају. Мерење и вредновање јачине буке прилагођено је функцији човечијег чула слуха. Јачина буке се мери у децибелима, односима логаритама вредности датог нивоа буке и нивоа буке на прагу чујности (dB) и редукује на еквивалентну фреквенцију (A) – dB(A).

Заштита од буке у животној средини засниваће се на спровођењу следећих правила и мера заштите:

- поштовањем граничних вредности о дозвољеним вредностима нивоа буке у животној средини у складу са прописима
- подизањем појасева заштитног зеленила и техничких баријера на најугроженијим локацијама
- обавезном израдом Студија о процени утицаја на животну средину за све објекте и делатности, потенцијалне изворе буке и вибрација.

Законски нормативи у вези заштите становништва од штетног дејства буке доносе се у облику максимално дозвољеног нивоа меродавног параметра или параметара који представљају полазну обавезу испуњења услова везаних за проблематику буке.

Највиши нивои буке утврђени су Правилником о методологији за одређивање акустичних зона („Сл.гласник РС“ бр.72/10). Граничне вредности индикатора буке дате су у наредној табели, а прописани Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр.75/2010). Граничне вредности се односе на укупну буку која потиче од свих извора буке на посматраној локацији.

**Табела бр. 7 . Граничне вредности индикатора буке* на отвореном простору ниво буке у dB(A)
у границама обухвата Плана**

Зоне	Намена простора	Највиши дозвољени ниво спољашње буке dB(A)	
		Дан	Ноћ
I	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно - историјски локалитети, велики паркови	50	40
II	Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45
III	Чисто стамбена подручја	55	45
IV	Пословно-стамбена подручја, трговинско - стамбена подручја, дечја игралишта	60	50
V	Градски центар, занатска, трговачка, административно -управна зона са становима, зоне дуж аутопутева и магистралних саобраћајница	65	55
VI	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без становања	На граници зоне бука не сме прелазити нивое у зони са којом се граничи	

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

* индикатор буке је акуистичка величина којом се описује бука у животној средини и изражава се у dB(A)

Код изградње нових стамбених објеката препоручује се уградња двоструких преградних зидова, ради боље изолације од негативног утицаја саобраћајне буке (нарочито у непосредној близини планираних саобраћајница). У случајевима изградње трафостаница које се планирају у непосредној близини стамбених и јавних објеката применити додатну звучну заштиту применом одговарајућих изолационих материјала.

На површинама намењеним становању са делатностима, као и привредним објектима које се граниче са постојећим стамбеним зонама (у контактном подручју ширине 200 m) није дозвољено одвијање делатности које производе буку изван граничних вредности дефинисаних законском регулативом.

УСЛОВИ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА, ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ И ЕВИДЕНТИРАНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

- ❖ Пре извођења било каквих радова потребно је прибавити услове и сагласност надлежног Завода за заштиту споменика културе у Нишу.
- ❖ До утврђивања мера техничке заштите у заштићеној околини заштићених и евидентираних непокретних културних добара која уживају претходну заштиту не могу се обављати активности на изградњи и уређењу простора без претходне сагласности надлежне службе заштите споменика културе.
- ❖ Уколико се током радова наиђе на археолошке предмете извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети, те да се сачува на месту и у положају у коме је откривен.
- ❖ Инвеститор објекта дужан је да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикување и излагање добра које ужива претходну заштиту које се открије приликом изградње инвестиционог објекта-до предаје добра на чување овлашћеној установи заштите.
- ❖ Потребно је извршити археолошка истраживања на евидентираним локалитетима у смислу заштите и презентације непокретног културног наслеђа.

Мере техничке заштите за за спомен бисте, плоче, обележја НОБ-а и ранијих ратова и спомен чесме:

- ❖ Неопходно је очување изворног изгледа, оригиналних материјала и оригиналних натписа на јавним споменицима, чесмама, плочама и обележјима НОБ-а.
- ❖ Неопходно је ажурно праћење стања, уз редовно текуће одржавање и чишћење јавних споменика, чесми, плоча и обележја НОБ-а.
- ❖ Сви радови који се предвиђају за извођење на јавним споменицима, чесмама, плочама и споменицима сакралне архитектуре или у њиховој непосредној близини, не смеју угрозити њихову статичку стабилност, као ни њихов аутентични изглед.
- ❖ Обезбедити редовно чишћење околине ових објеката, као и адекватно континуирано одржавање њихових партерних површина – поплочања, декоративне флоре, водених површина и др.
- ❖ Обезбедити посебну расвету (према могућностима) за свако појединачно спомен обележје, чесму и др. предметни објекат.

Препоруке за планирање са становишта сеизмичког ризика

Због постојања одређеног сеизмичког ризика, применом превентивних мера није у потпуности могуће остварити потпуну заштиту људи и објеката. Зато се техничким мерама прописују услови и дефинишу оперативне мере спасавања, рашчишћавања рушевина као и збрињавање угроженог становништва.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У дефинисаним планским решењима, односно правилима уређења и грађења прописаним овим Планом, узети су у обзир сви чиниоци који имају утицај на смањење последица изазваних могућим земљотресом - изграђеност, спратност објеката, мрежа неизграђених површина и др. Исти су дефинисани у оптималним, односно дозвољеним границама, чиме се утицај могуће елементарне непогоде максимално умањује.

Основна мера заштите од земљотреса представља примену принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно примену сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима. Урбанистичке мере заштите, којима се непосредно утиче на смањење повредивости територије, уграђене су у планска решења, при чему су дефинисане све безбедне површине на слободном простору - паркови, тргови, игралишта, које би у случају земљотреса представљале безбедне зоне за евакуацију, склањање и збрињавање становништва. Овим се обезбеђује одговарајући степен заштите људи и минимална оштећења грађевинских објеката, односно континуитет у раду објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

Основне смернице које треба примењивати су следеће:

- обезбедити довољно слободних површина које прожимају урбане структуре, а посебно водити рачуна о габаритима, спратности, лоцирању и фундирању објеката;
- главне коридоре комуналне инфраструктуре потребно је водити дуж саобраћајница и кроз зелене површине и на одговарајућем одстојању од грађевина;
- обавезна је примена важећих сеизмичких прописа при реконструкцији постојећих и изградњи нових објеката.

Могућа заштита односи се на усклађен размештај функција и намена у простору и строго поштовање законских прописа о сеизмичким дејствима на конструкције, уз детаљно истраживање терена.

С обзиром на то да законска регулатива у овој области није у довољној мери развијена и усаглашена са светским стандардима, у смислу прописивања посебних мера заштите у примени је Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима (*Службени лист СФРЈ, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90*).

Табела бр. 8.- Препоруке за асеизмичну градњу

Степен MCS Скале	Јачина земљотреса	Ефекат	Утицај на инфра и супраструктуру
VII	Јак	Могућа рушења појединих делова изграђених објеката Видљива оштећења појединих објеката (пукотине, оштећења кровова и димњака)	Мања оштећења комуналне инфраструктуре. Могући краћи прекиди у водоснабдевању, напајања електричном енергијом и ТТ везама Функционисање до 90% Отклањање кварова у периоду до 24 h
VIII	Врло јак	Рушење појединих објеката	Оштећење комуналне и могућа оштећења регионалне и магистралне инфраструктуре Функционисање до 75% Отклањање кварова у периоду до 72 h

Заштита од атмосферских непогода

Основне заштитне мере против ветрова – олуја су превентивне, јер од њиховог правилног и благовременог извршења у многоструку ће зависити ефикасност оперативних мера.

Грађевинско техничке мере се базирају на елементима ојачања, било при изградњи самих објеката или изградњом нових.

Дентролошка мера се примењује како за постојеће објекте тако и за објекте предвиђене за градњу. Планским засађивањем високог дрвећа у одређеном распореду и ширини појаса, постижу се врло добри резултати од заштите ветра.

Топографске мере се примењују за насеља и објекте који треба да се граде. Зато је потребно да се добро простудира конфигурација терена (испупчења, удубљења, надморска висина и сл.).

Метеоролошке мере као и услови треба да одиграју значајну улогу при одређивању локације за нове објекте. Зона ветра, јачина, временски периоди појављивања ветра у току годишњег доба и сл. су веома важни подаци, јер ветар посредним путем може да изазове велике штете (стварање наноса или лавина ако има снега).

Исто тако као важна мера је и систематско праћење наиласка ветра и благовремено упозоравање становништва о надлазећим опасностима како би се оно заштитило на време.

ЗАШТИТА ОД НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ ЗРАЧЕЊА³ - обухвата услове и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења, услове коришћења извора нејонизујућих зрачења и представљају обавезне мере и услове при планирању, коришћењу и уређењу простора.

По природи технолошког процеса, у току редовног рада, у трафостаницама и преносним системима (кабловима под напоном), постоје електрична и магнетна поља као вид нејонизујућег зрачења, које се стварају провођењем наизменичне електричне струје у надземни проводницима, а зависе од висине напона, јачине струје и растојања. Такође, ова зрачења се могу јавити и у антенским стубовима и репетиторима мобилне телефоније. Приликом избора локације и технологије ових објеката, потребно је евентуално нејонизујуће (електромагнетно зрачење) свести на минимум, избором најповољнијих и најсавременијих технологија, а у складу са прописима.

По међународним стандардима прописани су следећи критеријуми:

- дозвољена ефективна вредност електричног поља унутар електроенергетских објеката или у близини надземних водова којем може бити повремено изложено особље на пословима одржавања објеката износи $E_{\text{eff}} = 10 \text{ kV/m}$,
- дозвољена ефективна вредност магнетне индукције унутар електроенергетских објеката или у близини надземних водова којој може бити повремено изложено особље на пословима одржавања објеката износи $B_{\text{eff}} = 500 \text{ }\mu\text{T}$.

Посебне мере из домена заштите од нејонизујућег зрачења су:

За објекте трафостаница и преносне мреже који представљају изворе нејонизујућег зрачења нискофреквентног електромагнетног поља од посебног интереса, као и изворе високофреквентног електромагнетног поља треба обезбедити да у зонама повећане осетљивости буду испоштована базична ограничења изложености становништва, електричним, магнетским и електромагнетским пољима, према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима.

У циљу заштите од нејонизујућег зрачења није дозвољено планирање и постављање уређаја и припадајућег антенског система базних станица мобилне телефоније на објектима: болница, породилишта, дечијих вртића, школа, простора дечијих игралишта.

Антенски системи базних станица мобилне телефоније у зонама повећане осетљивости, могу се постављати на стамбеним и другим објектима на антенским стубовима под условом да:

- се поставља на крову највишег објекта у окружењу,
- удаљеност антенског система базне станице и стамбеног објекта у окружењу износи најмање 30м,

³ Извор података: Препорука секретаријата за заштиту животне средине

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

- удаљеност антенског система базне станице и стамбених објеката у окружењу може бити мања од 30м, искључиво када је висинска разлика између базне антене и кровне површине објекта у окружењу износи најмање 10м.

При избору локације за постављање антенских система базних станица мобилне телефоније узети у обзир следеће:

- могућност постављања антенских система на постојећим антенским стубовима других оператера, грађевинама попут димњака топлана, водоторњева, стубова са рефлекторима, телевизијских стубова и сл.,
- неопходност поштовања постојећих природних обележја локација и пејзажа, избегавати просторе излетишта, заштићена природна добра, заштићене културно-историјске целине, парковске површине и сл.

Инвеститор је дужан да се обрати надлежном органу за заштиту животне средине који ће утврдити потребу израде Студије о процени утицаја.

4.0. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

Према члану 16. Закона о СПУ извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

Стратешка процена утицаја на животну средину ради се за следеће стратешке документе:

- просторне планове општина/градова
- секторске програме и планове којима се планира развој у општинама.

При изради стратешке процене за наведене документе процењују се утицаји стратешки значајних решења и концепата на животну средину, у складу са врстом и нивоом детаљности сваког документа.

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину прописана је обавеза израде стратешке процене утицаја на животну средину за урбанистичке планове (члан 5., став 1.) За планове којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана ако постоји могућност појаве значајних утицаја, што се утврђује према критеријумима датим у Прилогу 1. Закона (став 2. истог члана).

Спровођење Плана генералне регулације насеља Витошевац вршиће се на више начина и то:

1. Директно на основу правила уређења и грађења из Плана
2. Израдом Урбанистичког плана
3. Израдом урбанистичког пројекта
4. Израдом јавних конкурса

План генералне регулације насеља Витошевац је плански основ за издавање локацијских услова (или другог акта у складу са законом) за јавне саобраћајне површине и изградњу техничке инфраструктуре у планираној регулацији саобраћајница.

За урбанистичке планове орган надлежан за припрему плана **може** донети Одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима, прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

За све пројекте који се планирају на територији Плана, који могу имати утицаја на животну средину надлежни орган може донети одлуку о изради Студије процене утицаја у складу са Законом о заштити животне средине и Законом о процени утицаја на животну средину, као и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину.

5.0. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОСТУПКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА

На основу стања животне средине, као и досадашњих активности на заштити, може се оценити да се ради о подручју релативно очуваних вредности у погледу животне средине, који могу неадекватним управљањем и коришћењем простора да у наредном периоду буду угрожени. Не постоји организован систем мониторинга који би потврдио или оповргао претходно изнете ставове у квантитативном смислу.

Успостављање система мониторинга је један од приоритетних задатака како би се предложене мере заштите животне средине у Плану генералне регулације насеља Витошевац могле успешно контролисати и пратити при имплементацији Плана.

Програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10), следеће ставке:

- опис циљева Плана и програма,
- индикаторе за праћење стања животне средине,
- права и обавезе надлежних органа,
- поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности у простору, што ствара услове за рационално и еколошки прихватљиво управљање животном средином. Методологија, учесталост мерења, обавезе надлежних органа и друга питања везана за мониторинг програм биће дефинисани посебним програмима и пројектима у току спровођења плана.

На подручју Плана није, успостављен систем мониторинга. Неопходно је указати на значај истог. У том смислу, за потребе овог извештаја, дају се основе за конституисање интегралног програма мониторинга, који би требало да буде саставни део мониторинга за територију планског подручја и утицајног подручја (гравитационих зона). У оквиру праћења стања животне средине, у складу са Законом и другим прописима, предвиђа се праћење:

Циљеви праћења стања животне средине на подручју Плана су

- Заштита здравља становништва,
- Очување квалитета ваздуха,
- Заштита површинских, подземних вода и земљишта,
- Стварање услова за оцењивање стања животне средине на подручју Плана на основу резултата мерења.

У оквиру праћења стања животне средине, у складу са Законом и другим прописима, предвиђа се праћење:

- ❖ отпада;
- ❖ квалитета ваздуха;
- ❖ квалитета вода (загађујуће материје и друге карактеристике);
- ❖ квалитета земљишта;
- ❖ нивоа буке;
- ❖ праћење стања културне баштине;

5.1. ИНДИКАТОРИ ПРАЋЕЊА СТАЊА

Индикатори праћења стања представљају инструмент за сагледавање и оцењивање стања животне средине и улазне податке на основу којих се прати стање животне средине, врши процена могућих утицаја и дефинишу обавезне мере заштите.

Табела бр. 9. - Индикатори праћења стања животне средине

Област стратешке процене	Индикатор	Надлежни орган/организација за праћење стања	Рокови праћења могућих утицаја
Управљање отпадом	Укупна количина произведеног отпада	Општина- ЈКП „Комуналац“ Ражањ	Једном годишње
	Укупна количина произведеног комуналног отпада	Општина- ЈКП „Комуналац“ Ражањ	Једном годишње
	Укупна количина амбалажног отпада	Општина- ЈКП „Комуналац“ Ражањ	Једном годишње
Заштита ваздуха	Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	Локална мрежа за мониторинг квалитета ваздуха, Завод за заштиту здравља, Агенција за заштиту животне средине	Једном годишње
Заштита вода	Serbian Water Quality Index (SWQI) -Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК ₅ , физичко-хемијски и микробиолошки параметри квалитета површинских вода	Агенција за заштиту животне средине/Завод за заштиту здравља Крушевац	Једном годишње
	Проценат становника прикључен на јавни водовод	Општина- ЈКП „Комуналац“ Ражањ	Једном годишње
	Квалитет воде за пиће	Завод за заштиту здравља Крушевац	Једном у току године - периодични Три пута месечно – основни
	Проценат становника прикључен на јавну канализацију	Општина- ЈКП „Комуналац“ Ражањ	Једном годишње
Заштита земљишта	Површине деградираног земљишта	Локална мрежа за праћење квалитета земљишта, Одељење за комуналне и инспекцијске послове	Једном годишње
Заштита од буке	Укупни индикатор буке, изложеност вибрацијама	Општина/Локална мрежа за праћење нивоа буке	Месечни и годишњи извештаји
Заштита културне баштине	Број валоризованих објеката градитељског наслеђа и спомен обележја	Завод за заштиту споменика културе Ниш	Једном годишње

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Област стратешке процене	Индикатор	Надлежни орган/организација за праћење стања	Рокови праћења могућих утицаја
	Број новооткривених културних добара	Завод за заштиту споменика културе Ниш	Једном годишње

5.2. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Програм мониторинга стања животне средине доноси локални орган власти у складу са програмом мониторинга који доноси Влада РС (Сл.гласник РС бр. 135/04). Мониторинг обавља овлашћена организација која испуњава услове за мерење датих параметара и Стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података у складу са Законом.

Власник, односно корисник постројења које емитује загађујуће материје, дужан је да у складу са законом, преко надлежног органа, организације или овлашћене организације обавља мониторинг емисије, учествује у трошковима мерења имисије у зони утицаја и по потреби прати друге утицаје своје активности.

Органи управе, загађивачи или овлашћене организације које врше мерења, дужни су да доставе податке мониторинга Агенцији за заштиту животне средине на Законом прописан начин.

Систем праћења стања животне средине (ваздух, вода, земљиште, отпадне материје, опасне и штетне материје, бука) успостављен је правним оквиром:

- Законом о заштити животне средине („Сл. Гласник РС”, бр. 135/04, 36/09 72/09, 43/11);
- Законом о водама („Сл. гласник РС” бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл.гласник РС” бр. 36/09 и 88/10);
- Правилником о граничним вредностима, методама мерења имисије, критеријумима за успостављање мерних места, евиденцији података („Сл. гласник РС”, бр. 54/92, 30/99 и 13/06);
- Правилником о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евиденције података („Сл. гласник РС”, бр. 30/97 и 35/97);
- Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник СРС”, бр. 31/82);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Сл. гласник СРС” бр. 47/83 и 13/84);
- Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање („Сл. гласник РС”, бр. 23/94);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обрасцу извештаја о мерењу буке (Сл.гласник РС. бр.72/10).

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга имисије и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

Поступање у случају акцидентата

На планском подручју могући су акциденти у саобраћају, односно појава елементарних непогода – поплава и непогода, опасност од пожара, сеизмички ризик је у границама прихватљивог.

У случају саобраћајних акцидентата могуће су штете на самом извору, односно нема опасности на шире окружење. На основу важећих прописа транспорт опасних, отровних и експлозивних материјала није дозвољено у насељима.

Детаљније мере заштите прописују се у одговарајућим проценама утицаја пројекта за саобраћајнице, односно у поступцима за руковање и транспорт опасним, отровним и експлозивним материјама, као и складиштењу, претовару и транспорту нафтних деривата.

У циљу заштите од пожара обавезно је примењивати следеће смернице:

- Предвидети довољну ширину путева који омогућавају приступ ватрогасним возилима до сваког објекта и њихово маневрисање за време гашења пожара (Правилник о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара („сл лист СФРЈ”, бр. 8/95)
- Потребно је на електричним инсталацијама, опреми и уређајима а ради спречавања избијања пожара услед квара обезбедити:
  - Правилан избор електро водова - електро развода и заштитних уређаја, чиме се ограничавају преносиве струје на трајно дозвољене
  - Правилан избор високонапонских проводника и њихово повезивање на систем уземљења
  - Правилан избор заштите од преоптерећења електричних проводника, уређаја и опреме правилним избором уређаја за заштиту од преоптерећења (осигурача) и заштитних термичких елемената, који су димензионисани према према трајној дозвољеној струјној оптеретивости електричних проводника и инсталисане опреме која једобијена, на основу једновременог оптерећења
  - Удаљење електричних водова и друге електроинсталационе опреме на довољне удаљености од извора топлоте
  - Правилан избор и инсталација разводних постројења (високонапонске и нисконапонске ћелије, командно разводни ормари и др.), енергетских трансформатора са припадајућом заштитном и контролном опремом, електро машинске опреме (генератор, разводни ормари)
  - Нове саобраћајнице, колске прилазе и платое испред објекта треба испланирати тако да се омогући приступ ватрогасним возилима до угрожених објекта и њихово маневрисање за време гашења пожара и евакуације људи
  - Свим објектима обезбедити приступни пут за ватрогасна возила у складу са Правилником о техничким нормативима за приступне путеве окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара (“Службени лист СРЈ”, бр.8/95), по коме најудаљенија тачка коловоза није даља од 25m од габарита објекта.

У циљу спречавања настајања поплава, затим смањења штета насталих од поплава и ублажавања последица изазваних изливањем унутрашњих вода, предвиђа се читав низ мера и радњи за заштиту од поплава.

У смислу заштите од поплава разликују се:

- ❖ превентивне мере за заштиту од поплава (у превентивне мере убрајамо св мере и радње које се предузимају ради спречавања настајања поплава и превентивног ублажавања последица њиховог деловања)
- ❖ оперативне мере (пре и у току поплаве) (интервентне мере односе се на активности које се спроводе у времену непосредне опасности од изливања унутрашњих вода или у случају појаве поплава) и

- ❖ мере за ублажавање и отклањање последица изазваних поплавама, односно интервентне мере. Под овим мерама подразумевају се радње на санацији, реконструкцији и поновној изградњи објекта оштећених елементарном непогодом. Такође, ове мере обухватају и потпуну или делимичну надокнаду штете оштећеним физичким и правним лицима, насталу као последица елементарне непогоде. Накнада штете може се реализовати у новцу, грађевинском материјалу и сл.)

У циљу заштите од поплава:

- обавезно је регулисати и усмерити површинске воде,
- обавезно је вршити одбрану од поплава у складу са Оперативним планом одбране од поплава на водама другог реда општине Ражањ за 2013.годину,
- забрањује се вршење радњи које могу оштетити корито и обале потока у границама Плана
- правилно и по прописима планирати и изводити инфраструктуру (водовод, канализацију и остало) да оне не би биле узрочник појаве подземне воде,
- ради спречавања и отклањања штетног дејства ерозије и бујица спроводе се превентивне мере до уређења водотока, у складу са чланом 62. Закона о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10 и 93/12)

У циљу заштите од земљотреса треба примењивати следеће смернице:

- Ради заштите од потреса објекти морају бити реализовани и категорисани према Правилнику о техничким нормативима за изградњу објекта високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88, 52/90) а код пројектовања предвиђених надградњи и доградњи одредби „Правилника о техничким нормативима за санацију, ојачање и реконструкцију објекта високоградње оштећених земљотресом и реконструкцију и ревитализацију објекта високоградње („Сл. Лист СФРЈ“, бр. 52/85)
- поштовање степена сеизмичности од око 8° MCS приликом пројектовања, извођења или реконструкције објекта, или оног степена сеизмичности за који се посебним сеизмичким истраживањима утврди да је меродаван за планско подручје,
- обезбедити довољно слободних површина које прожимају изграђене структуре, водећи рачуна да се поштују планирани проценти изграђености парцела, системи изградње, габарити, спратност и темељење објекта;
- главне коридоре комуналне инфраструктуре треба водити дуж саобраћајница и кроз зелене површине, кроз за то планиране коридоре и на одговарајућем одстојању од грађевина

6.0. МЕТОДОЛОГИЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Сврха стратешке процене утицаја на животну средину је благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на стратешком нивоу планирања и програмирања, уважавајући принципе одрживог развоја. Стратешка процена се у међународној пракси афирмише доношењем EU Directive 2001/42/EC о процени утицаја на животну средину планова и програма. Доношењем сета закона о заштити животне средине, крајем 2004. године стратешка процена утицаја је уведена у домаћу праксу планирања и програмирања. С обзиром да је релативно кратак период у примени стратешке процене, постоји низ проблема и ограничења, као и различити приступи у утврђивању оптималног методолошког обрасца и приступа.

У пракси су у примени два основна обрасца: (1) технички и (2) планерски. Технички приступ у основи користи прилагођену методологију процена утицаја пројеката. У планерском приступу се претежно користе квалитативне – експертске методе из разлога што су планови сложенији од пројеката, баве се стратешким питањима и имају мање детаљних информација о животној средини, заснивају на концепту одрживог развоја и обухватају друштвена и економска питања, планирају се тзв. „непланабилни процеси” који имају виши степен ентропије. Због тога није могуће у потпуности применити математичке modele са одговарајућим степеном поузданости, док учешће већег броја заинтересованих страна и јавности даје процесу стратешке процене специфичан карактер, јер је потребно да се резултати на разумљив начин представе разним друштвеним групама и другим учесницима у процесу израде и доношења.

У том смислу, у пракси стратешке процене користе се најчешће експертске методе као што су: контролне листе и упитници, матрице, мултикритеријумска анализа, просторна анализа, SWOT анализа, Делфи метода, оцењивање еколошког капацитета, анализа ланца узрочно-последичних веза, процена повредивости, процена ризика, итд. Заједничка техника различитих метода представљају матрице утицаја којима се испитују промене које би изазвала имплементација плана и изабраних варијанти (укључујући и ону да се план не примени). Матрице се формирају успостављањем међусобних односа између циљева плана, планских решења и циљева стратешке процене са одговарајућим индикаторима. За потребе ове процене потребно је применити и прилагодити методологију процене која је развијана у домаћој пракси у протеклом периоду, а која је углавном у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду стратешке процене у Европској Унији, као и новије праксе стратешке процене утицаја на животну средину у Србији.

У овом делу Извештаја о стратешкој процени потребно је да се у складу са основним (методолошким) поступком представи коришћена методологија у оквиру неколико фаза стратешке процене:

- (а) скрининг – дефинисања садржаја стратешке процене,
- (б) скопинг – дефинисања обима стратешке процене,
- (в) дефинисање кључних (битних) промена,
- (г) процена у ужем смислу,
- (д) предвиђање последица,
- (ђ) одређивање мера,
- (е) контрола и ревизија,
- (ж) имплементација.

Ова стратешка процена је у складу са општом препоруком истовремености, тако да је ова стратешка процена рађена у току израде Плана генералне регулације насеља Витошевац. Тиме су се ова два поступка у интерактивном процесу међусобно допуњавала.

У процесу израде стратешке процене утицаја Плана генералне регулације насеља Витошевац нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера.

Чињеница да не постоји јединствена методологија за израду ове (секторске) врсте планског документа и процене утицаја, захтевао је посебан напор како би се:

- ❖ извршила анализа, процена и евалуација планских решења у контексту заштите животне средине и реализације циљева одрживог развоја и
- ❖ применио модел адекватан изради стратешког документа за заштиту животне средине.

Такође, значајан проблем представљала је чињеница да у нашим условима не постоји информациони систем о животној средини, али ни о простору уопште, као ни систем показатеља (индикатора) за оцену стања животне средине и одрживог развоја.

Из тог разлога, за оцену стања животне средине извршена је процена, на основу постојеће базе података, увида на терену, услова надлежних институција, постојеће просторно-планске и урбанистичке документације, природних карактеристика просторне целине, као и података студијске, пројектне и друге доступне документације.

У процесу израде стратешке процене утицаја Плана генералне регулације насеља Витошевац успостављена је сарадња са заинтересованим органима и организацијама, надлежним органом за животну средину.

7.0. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА ЗА ИЗБОР ПРЕДЛОЖЕНОГ ПЛАНА

Члан 12. тачка 7. Закона

Извештај о стратешкој процени садржи приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана или програма са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план или програм.

План генералне регулације је у погледу заштите животне средине припремљен као одржив, са предвиђеним одрживим развојем у погледу развоја трговине, занатства, личних и интелектуалних услуга и пословања, равномерног просторног развоја, развоја инфраструктуре и унапређења квалитета живота. Захтеви за заштитом животне средине уграђени су највећим делом у решења Плана, како би био омогућен неопходан развој са минималним последицама по животну средину.

У току израде Стратешке процене разматрана су два варијантна решења, нереализовања и реализовања Плана генералне регулације. Оцењено је да је варијантно решење реализовања Плана генералне регулације повољније са аспекта заштите животне средине.

Члан 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који су дужни да доставе своје мишљење у року од 30 дана. Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени (члан 19). Орган надлежан за припрему плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења плана.

8.0. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)

Закључци о израђеном Извештају о стратешкој процени, тј. закључна разматрања према важећој регулативи представљају део документа који је намењен широј јавности. Основни смисао је да се омогући лакши увид у налазе стратешке процене. Другим речима, закључна разматрања представљају „нетехнички резиме” који се израђује у складу са Европском директивом. У нетехничком резимеу представља се сумаријум информација датих у Извештају о стратешкој процени. Ове информације, с обзиром да су намењене јавности, представљају се на поједностављен начин. Закључна разматрања ове стратешке процене условно говорећи, представљају резиме или врсту завршног прегледа стратешке процене.

Стратешка процена утицаја треба да обезбеди дефинисање и процену кумулативних, синергијских, глобалних и других утицаја предложене политике, плана или програма на животну средину, као и припрему мера за спречавање односно заштиту од негативних и увећање позитивних утицаја изабране политике (остварује се кроз основе), планова и програма на животну средину.

Процена Плана са еколошког аспекта је важна за доношење планских одлука на свим нивоима, а нарочито за одлучивање о заштити животне средине, из разлога што: дефинише процедуре одлучивања; дефинише процедуре за све фазе планирања и све хијерархијске нивое, за реализацију планираних намена и појединачних пројеката; дефинише процедуре заштите и мониторинга животне средине;

Стратешка процена Плана интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине. Анализа и процена потенцијалних утицаја стратешког карактера превентивно делује у смислу спречавања еколошке штете у простору.

На стратешком нивоу, на нивоу Плана генералне регулације за за насеље Витошевац процењени су потенцијални утицаји планираних намена и ефекти на животну средину, укључена је јавност и заинтересоване институције у процес одлучивања, а приликом доношења коначне одлуке биће узети у обзир добијени резултати и укључени у Извештај о стратешкој процени утицаја Плана.

На основу вредновања Нацрта Плана процењује се да планиране намене и имплементација Плана неће импликовати битне неповољне, еколошки неприхватљиве ефекте по природне вредности и животну средину, а који се не могу контролисати. Такође, разраду Плана пратиће обавеза или одлучивање о потреби стратешке процене утицаја сваког плана посебно, а реализација пројеката на основу плана нижег реда је условљена проценом утицаја на животну средину и мерама заштите на нивоу појединачних пројеката. На тај начин је обезбеђено да систем процене животне средине постане ефикасно правило у планирању простора у границама Плана, а самим тим и у процесу имплементације Плана. Полазећи од циља интеграције секторског и урбанистичког планирања простора, у контексту одрживог развоја, задатак процене стратешких утицаја Плана на животну средину је:

1. Утврђивање степена прихватљивости планских решења са аспекта одрживог развоја, потенцијалног угрожавања, загађивања и деградације животне средине, угрожавања здравља становништва и корисника простора, вероватноћу појаве дугорочних и дуготрајних, кумулативних, синергетских утицаја и ефеката и могућих акцидената;
2. Процена стања животне средине према поставкама развоја и обезбеђивање механизма контроле кроз услове, мере и правила уређења и грађења, како би се у дугорочном управљању развојем подручја узеле у обзир импликације планских решења на природне вредности, животну средину и здравље становништва;
3. Утврђивање обавезе израде или одлучивања о изради стратешке процене утицаја планова на животну средину;
4. Утврђивање обавезне Процене утицаја на животну средину за планиране пројекте -могуће изворе утицаја, угрожавања и загађивања животне средине;
5. Утврђивање обавезе прикупљања информација и података о стању животне средине (база података), како би се проценили ефекти планских решења на животну средину, утврдио степен и ниво потребног и обавезног мониторинга животне средине у поступку имплементације Плана и реализације планираних намена и пројеката;
6. Укључивање заинтересованих органа и организација у поступку процене планова и процене пројеката;

7. Укључивање јавности и појединаца у процесе одлучивања у поступку процене планова и процене пројеката;

Стратешка процена утицаја је интегрисана у План генералне регулације у поступку израде Плана, а у циљу заштите природних вредности и животне средине, као и оптимизације управљања простором и ресурсима, како би се планиране намене, објекти и садржаји реализовали на одржив и еколошки прихватљив начин. Најбоље понуђена варијанта са еколошког аспекта је реализација планиране намене, линијске и комуналне инфраструктуре дате у Плану генералне регулације, уз обавезне мере за:

- очување интегритета и еколошког капацитета простора,
- заштиту природних вредности
- подстицање одрживог и равномерног економског развоја подручја,
- заштиту и унапређење животне средине, обавезно учешће локалне самоуправе и локалних заједница,
- обавезно стручно учешће надлежних институција и овлашћених органа и организација у имплементацији Плана, реализацији планираних намена, пројеката и активности у простору и спровођењу мониторинга животне средине.

Начин одлучивања је заснован на интенцији да се изврши постпланска имплементација стратешке процене, што ће резултирати евентуалним изменама и допунама. Овакав начин имплементације има своје специфичности, а да би био и ефикасан, важно је формирати систем континуалног планирања и мониторинга, из разлога редовне евалуације примене плана и остваривање планских решења, као и идентификације и анализе могућих проблема и тешкоћа. У том смислу, програм мониторинга представља снажну подршку за конституисање система доношења одлука, како би се на начин субординације пратила реализација Плана.

У потпуности су испоштовани урбанистички нормативи и стандарди, прописана су правила уређења, изградње и заштите животне средине, као и мере за превенцију акцидената, хазарда и одбрану од елементарних непогода. Планом су предвиђена решења у оквиру прихватљивих капацитета са аспекта заштите животне средине, односно у складу са урбанистичким показатељима (степен заузетости и индекс изграђености). Истовремено, предвиђена је изградња инфраструктуре, управљање комуналним отпадом, као и планско решавање проблема водоснабдевања и одвођења отпадних вода. Капацитети инфраструктуре су прилагођени дугорочним пројекцијама социо-економског развоја, имајући у виду даљу урбанизацију и развијање привредних активности.